

2023

POLITIETS ERSTATNINGSANSVAR FOR HÆNDELIGE SKADER

KANDIDATSPECIALE
CECILIE SKJEIE JACOBSEN

Vejleder: Lene Wachter Lentz

1. Titelblad

Uddannelsessted:	Aalborg Universitet
Studieretning:	Jura
Eksamen:	Kandidateksamen
Vejleder:	Lene Wachter Lentz
Retsområde:	Straffeproses
Titel:	” Politiets erstatningsansvar for hændelige skader”
English title:	” The Police liability for accidental damage”
Afleveringsdato:	17. Maj 2023
Anslag:	142.643
Udarbejdet af:	Cecilie Skjeie Jacobsen – 20174803
Skærmprent:	Se afsnit 14.

2. Abstract

In criminal procedure, the idea of a special liability for damages inflicted without fault on the citizen during criminal prosecution, has existed for many years. Initially Denmark only knew about the rules of compensation pursuant to the general fault liability of the official, who had caused damage in connection with criminal proceedings. In time, the legislature decided that special rules should be drawn up on compensation for defendants, convicted persons and others in criminal proceedings. The relevant rules were inserted in Chapter 93a of the administration of justice act, which was amended by Law No. 243 of 8 June 1978. Chapter 93 a paved the way for easier access for claimants to pursue a claim for damages inflicted, during criminal prosecution. In addition, the idea that compensation could only be given based on ordinary fault liability was also abandoned, as the basis of liability in sections 1018a-d of The Administration of Justice Act now became objective. In addition, however, it was maintained that fault liability should continue to be liable, which is why Section 1018h of The Administration of Justice Act was inserted.

The idea of placing liability on the official who has caused damage in connection with criminal proceedings, seems perfectly legitimate from the point of view of the citizen. The police, like so many others, may of course behave in tortious ways in connection with their work as a criminal prosecution authority

Therefore, the purpose of this master theses is to examine the police liability for accidental damage with special focus on the distinction between sections 1018 b and 1018 h of The Administration of Justice Act.

To clarify the police liability for accidental damage and the distinction between sections 1018 b and 1018 h of The Administration of Justice act, there will be an analysis of current legislation on the area. The analysis will be based on preparatory legislative work, applicable law, guidance documents, publication of notices, administrative decisions from the State Attorney and judicial decisions, which seeks to enlighten the area of liability for accidental damages caused during criminal procedure.

Finally, the analysis will be summarized in a conclusion. The conclusion of this master thesis states that the police liability for accidental damages depends on whether the damage is caused in connection with the criminal procedure or whether it is caused afterwards during the police

preservation. If the damage is caused in connection with the criminal procedure, the liability is objective according to Section 1018 b of The Administration of Justice Act. Opposite, if the damage is cause after the criminal procedure, the general fault liability in Section 1018 h of The Administration of Justice Act applies.

Furthermore, the conclusion includes some juridic political considerations regarding the administrative and judicial decisions. The juridic political considerations can be summarized as a general consideration of a change in administrative practice. There is a need for the administration to standardize its own practice and to make it comply with the legal precedent in U 2016.1116 H and provide the citizen with the necessary guidance on the area of law and claims for compensation for accidental damages.

Indholdsfortegnelse

1. Titelblad	1
2. Abstract	2
3. Indledning	6
3.1 Emne og formål	8
3.2 Metode	8
3.3 Afgrænsning	10
3.4 Fremgang	10
3.5 Materiale	11
4. Retsplejelovens kapitel 93 a	13
4.1 Fremsættelse, kompetence, klageadgang og domstolsprøvelse	14
5. Retsplejelovens § 1018 a	15
6. Analyse af retsplejelovens § 1018 b	19
6.1 Ordlydsfortolkning og forarbejdernes fortolkningsbidrag	19
6.2 Anvendelsesområde for retsplejelovens § 1018 b	22
6.3 Delkonklusion	24
7. Analyse af retsplejelovens § 1018 h	25
7.1 Ordlydsfortolkning og forarbejder	25
7.2 Anvendelsesområde for retsplejelovens § 1018 h	28
7.3 Delkonklusion	29
8. Anklagemyndighedens fortolkning af retsplejelovens § 1018 b	29
8.1 Anklagemyndighedens Årsberetning	29
8.2 Rigsadvokatmeddelelsen om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a	32
8.3 Analyse af U 2016.1116 H	32
8.4 Delkonklusion	35
9. Anklagemyndighedens fortolkning af retsplejelovens § 1018 h	36
9.1 Anklagemyndighedens Årsberetning	36
9.2 Rigsadvokatmeddelelsen om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a	38
9.3 Delkonklusion	38
10. Analyse af administrativ praksis fra Statsadvokaten i Viborg	39
10.1 Tilfælde, hvor der ikke ydes erstatning under henvisning til retsplejelovens § 1018 b	40
10.1.1 Analyse	41

10.2 Tilfælde, hvor der ydes erstatning under henvisning til retsplejelovens § 1018 b _____	42
10.2.1 Analyse _____	43
10.3 Tilfælde, hvor der ikke ydes erstatning under henvisning til retsplejelovens § 1018 h _____	45
10.3.1 Analyse _____	47
10.3.1.1 Retsplejelovens § 1018 b, jf. § 1018 a, stk. 2 _____	47
10.3.1.2 Kunne henføres under retsplejelovens § 1018 b _____	48
10.3.1.3 Krav der er afgjort i medfør af retsplejelovens § 1018 h _____	49
10.3.2 To konkrete afgørelser hvor erstatning nægtes under henvisning til politiets manglende erstatningsansvar _____	52
10.3.2.1 Analyse _____	53
10.4 Tilfælde, hvor der ydes erstatning under henvisning til retsplejelovens § 1018 h. _____	56
10.4.1 Analyse _____	57
11. Analyse af selekteret retspraksis _____	57
11.1 Byrettens dom af 26. november 2018 – AM 2020.02.25 Ø _____	58
11.2 Landsrettens dom af 25. februar 2020 – AM 2020.02.25 Ø _____	59
11.3 Byrettens dom af 17. september 2020 – AM 2021.08.17 V _____	60
11.4 Landsrettens dom af 17. august 2021 – AM 2021.08.17 V _____	62
12. Konklusion og retspolitiske overvejelser _____	63
14. Skærmpoint _____	70

3. Indledning

Borgeren har, i en retsstat som Danmark, nogle helt fundamentale og grundlæggende rettigheder og beskyttelsen heraf er en af hjørnesteenene i al dansk ret. Helt grundlæggende indebærer beskyttelsen af borgeren, at statsmagtens indgreb overfor borgeren skal have klar lovhjemmel. Såfremt denne grundlæggende rettighed krænkes af retsstaten, kan et erstatningskrav gøres gældende. Et af de retsområder, hvor et erstatningskrav kan blive aktuelt, er indenfor strafferetsplejen.

Indenfor strafferetsplejen, har tanken om et særligt ansvar for skader, der uforskyldt påføres borgeren, ved strafforfølgning eksisteret i mange år.¹ I Danmark kendte man indledningsvist alene til reglerne om erstatning i medfør af det almindelige culpaansvar for den embedsmand, der i forbindelse med strafforfølgning havde forvoldt et tab.² Med tiden fandt man fra lovgivers side, at der skulle udarbejdes nogle særlige regler om erstatning til sigtede, domfældte og andre i anledning af strafferetslig forfølgning. Reglerne herom blev indsat i retsplejelovens kapitel 93 a, som fik sin gældende affattelse ved lov nr. 243 af 8. juni 1978.³ Med kapitlet blev vejen banet for en lettere adgang for de erstatningsøgende til at forfølge et erstatningskrav. Derudover forlod man også tanken om, at erstatning alene kunne ydes på grundlag af det almindelige culpaansvar, idet ansvarsgrundlaget i retsplejelovens §§ 1018 a-d nu blev objektivt.⁴ Dertil fastholdt man dog, at et culpaansvar fortsat skulle kunne gøres gældende, hvorfor retsplejelovens § 1018 h blev indsat.

Tanken om, at placere et erstatningsansvar hos den embedsmand, der i forbindelse med strafforfølgning har forvoldt et tab, synes helt legitim set ud fra et borgerhensyn. Politiet kan, ligesom så mange andre, komme til at udvise en erstatningspådragende adfærd i forbindelse med arbejdet som strafforfølgende myndighed.⁵ Dette tab skal, ud fra et retssikkerhedssynspunkt, kunne erstattes. Retssikkerhed for borgeren er nemlig særligt vigtig på et retsområde som strafferetsplejen, idet offentlige myndigheder her tillægges beføjelser til at foretage indgreb i borgerens retsforhold, anvende magt eller til at kontrollere borgeren.⁶

---

¹ Bet. nr. 801/1977, side 10.

² Ibid.

³ Kistrup, Michael, Poulsen, Jakob, Røn, Jens og Rørdam, Thomas (2018), *Straffeprocessen*, (3. udg.), Karnov Group, side 954

⁴ RM (2023), side 18

⁵ Kistrup, Michael, Poulsen, Jakob, Røn, Jens og Rørdam, Thomas (2018), *Straffeprocessen*, (3. udg.), Karnov Group, side 954

⁶ <https://denstoredanske.lex.dk/retssikkerhed> - Fundet den 25. april 2021

Det værn som retsplejelovens kapitel 93 skulle danne omkring borgerens retssikkerhed og mulighed for erstatning, synes dog ikke at gå i spænd med det i Anklagemyndighedens Årsberetning af 1998-1999, bind 2 anført om, at:

*”Erstatning efter kapitel 93 a omfatter således kun den skade, der skyldes indgrebet som myndighedshandling og ikke hændelige uheld, der indtræffer under indgrebet. Erstatningskrav for en sådan skade skal bedømmes efter dansk rets almindelige erstatningsregler, jf. § 1018 h, hvorefter de processuelle regler i kapitel 93 a finder anvendelse, men ikke §§ 1018 a-d. Er der tale om en hændelig skade og har opbevaring og lignende været forsvarlig, kan et erstatningsansvar for det offentlige derfor normalt ikke komme på tale.”*⁷

Som citatet ovenfor udtrykker, vil hændelige uheld og skader falde helt udenfor de objektive bestemmelsers anvendelsesområde i kapitel 93 a.⁸ I stedet vil sådanne krav skulle subsumeres under retsplejelovens § 1018 h og det heriliggende culpaansvar.⁹ Dette vil dog medføre en række problemstillinger for borgeren, idet det er ganske kompliceret for borgeren at løfte bevisbyrden for, at de strafforfølgende myndigheder har handlet culpøst.

En afgørelse af signifikant betydning for emnet er U 2016.1116 H, hvor det kommer til udtryk, at hændelige skader der er sket i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb, skal behandles i medfør af det objektive ansvars i retsplejelovens § 1018 b. Højesteret udtalte følgende:

*”Det tab, som E måtte have lidt som følge af skaden på gulvet (i forbindelse med ransagning), er herefter som udgangspunkt omfattet af det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b.”*¹⁰

Dette udsagn er altså direkte i modstrid med Anklagemyndighedens Årsberetning og aktualiserer et spørgsmål om hvorvidt hændelige skader skal subsumeres under retsplejelovens §§ 1018 b eller h.

---

⁷ Anklagemyndighedens Årsberetning 1998-1999, bind 2, *Erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning*”, side 73

⁸ Madsen, Lasse Lund (2004) *Er uheld og hændelige skader ikke omfattet af det objektive ansvar i retsplejelovens kapitel 93 a?* Ugeskrift for Retsvæsen, U 2004B.268, side 2

⁹ Ibid.

¹⁰ U 2016.1116 H, side 3

Derfor synes det relevant, at undersøge hvilket erstatningsansvar der i sådanne sager kan pålægges politiet, og herunder sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og h.

Ovenstående leder til følgende **problemformulering**:

Politiets erstatningsansvar for hændelige skader, med særligt fokus på sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h

3.1 Emne og formål

Specialets emne er politiets erstatningsansvar overfor borgeren for hændelige skader, der opstår i forbindelse med eller efter de strafforfølgende myndigheders straffeprocessuelle indgreb mod borgeren.

Når politiet i forbindelse med myndighedsudøvelsen forvolder hændelig skade, har borgeren som udgangspunkt krav på erstatning for den derved tilføjede skade. Dette er hjemlet både i retsplejelovens §§ 1018 b og h. Der opstår dog et særligt problem når det fra den afgørende myndighed skal vurderes, hvorvidt erstatningskravet skal behandles i medfør af §§ 1018 b eller 1018 h. Disse to bestemmelser har nemlig visse lighedspunkter, men adskiller sig på samme tid væsentlig fra hinanden, herunder især fordi erstatningsansvaret for forskelligt i de to bestemmelser.

Specialets formål er derfor at undersøge gældende ret på området for politiets erstatningsansvar for hændelige skader, med særligt fokus på sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h. Det vil derfor blive undersøgt hvorvidt den administrative praksis og retspraksis på området er i overensstemmelse med lovgivningen og forarbejderne. Dette med henblik på både at udlede mulige problemstillinger på området samt at diskutere disse problemstillinger.

3.2 Metode

I specialet vil den retsdogmatiske metode blive benyttet til, gennem redegørelse og analyse, at fastlægge gældende ret, de lege lata, på området for retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h, med særligt fokus på, at belyse anvendelsesområdet og sondringen mellem disse bestemmelser i praksis.¹¹

---

¹¹ Munk-Hansen, Carsten. (2022). *Retsvidenskabsteori* (3. udg.), Djøf Forlag, side 64

De lege lata er generelt og i nærværende speciale et udtryk for gældende ret på et område og er fremkommet gennem anvendelse af retskilder og retsdogmatiske analyse.¹² Modsat betegnes retspolitik *de lege ferenda*. Her vil en retspolitisk analyse angive forslag til lovgiver om, hvorvidt og hvordan en lov eller regel bør være for fremtiden.¹³ Nærværende speciale vil ikke fremkomme med forslag til *de lege ferenda*, men derimod kigge nærmere på *de sententia ferenda*, hvor den retspolitiske analyse af administrativ praksis har til formål at angive hvordan anvendelse af love og regler bør være i forhold til afgørelserne.¹⁴

Udover den retsdogmatiske metode, vil specialet have elementer af den retssociologiske metode. Den retssociologiske metode har blandt andet til formål at beskrive retsreglernes betydning for samfundet, samt at belyse reglernes påvirkningen af borgernes adfærd.¹⁵ I dette speciale vil den retssociologiske metode komme til udtryk i form af analysen og diskussionen af administrativ praksis fra Statsadvokaten i Viborg og Rigsadvokaten. Her er der således tale om en analyse af praksis fra en administrativ myndighed som umiddelbart ikke er tilgængeligt for andre end myndigheden selv og adressaten. Denne metode anvendes til at belyse ligheder og forskelle mellem den administrative praksis på den ene side og lovforarbejder og retspraksis på den anden side.

Der er i specialet blive inddraget by-, lands- og højesteretsafgørelser, hvoraf Højesterets afgørelser har den højeste præjudikatsværdi. Der foreligger ikke mange domme på området, hvorfor der alene vil blive analyseret én højesteretsdom, to landsretsdomme og tre byretsdomme. Der vil således være en overvægt af administrativ praksis i dette speciale, da mange sager vedrørende politiets hændelige skadevoldelse bliver afgjort i det administrative system.

Den administrative praksis er en forvaltningsmyndigheds praksis på et givent område. Denne praksis er ikke bindende for domstolene jævnfør grundlovens § 63, hvorefter domstolene kan ændre forvaltningens afgørelser.¹⁶ Administrativ praksis er dog bindende for forvaltningen selv ud fra et lighedshensyn, hvilket giver borgeren muligheden for at indrette sig i tillid til den praksis forvaltningen fører.¹⁷ De administrative afgørelser der anvendes i nærværende speciale, og dermed

---

¹² Tvarnø, Christina og Nielsen, Ruth. (2021). *Retskilder og retsteorier* (6. udg.) Djøf Forlag, side 57

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid ff.

¹⁵ Munk-Hansen, Carsten. (2022). *Retsvidenskabsteori* (3. udg.), Djøf Forlag, side 68

¹⁶ Bønsing, Sten. (2018). *Almindelig forvaltningsret* (4. udg.), Djøf Forlag, side 24

¹⁷ Munk-Hansen, Carsten. (2022). *Retsvidenskabsteori* (3. udg.), Djøf Forlag, side 351

det anvendte datamateriale, vil til tider være begrænset for så vidt angår beskrivelsen af selve straffesagen mod den erstatningssøgende. Nogle afgørelser vil derfor forekomme mangelfulde i sagsforløbet.

3.3 Afgrænsning

Specialet undersøger borgerens muligheder for at blive tilkendt erstatning for politiets hændelige skadevoldelse efter retsplejelovens §§ 1018 b og h. Retsplejelovens § 1018 a i sin helhed undersøges i den forbindelse kort, da denne har en sammenhæng med retsplejelovens § 1018 b. Specialets hovedfokus er på sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h, hvorfor de øvrige bestemmelser i kapitel 93 a ikke vil blive inddraget. Fokus er ligeledes på de hændelige skader der opstår når politiet agerer som strafforfølgende myndig, hvorfor emner som miljøskader mv. ikke er en del af specialet. Det undersøges navnlig, hvornår en, af politiet forvoldt hændelig skade, skal afgøres i medfør af det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b og hvornår den hændelige skade skal afgøres i medfør af culpaansvaret i retsplejelovens § 1018 h. Sondringen vil blive belyst under inddragelse af loven, forarbejder til loven, vejledninger til anklagemyndigheden, administrativ praksis samt retspraksis.

Endelig grænser området op til andre retsområder, herunder strafferet, almindelig erstatningsret og forvaltningsret. Specialet vil have primært fokus på straffeprocessen og kun ganske sporadisk inddrage almindelig erstatningsret og forvaltningsret hvor det er relevant. Af hensyn til specialets omfang er en eventuel vurdering af den Europæiske Menneskerettighedskonvention herunder afgørelser fra menneskerettighedsdomstolen ikke medtaget. Specialet er afslutningsvist afgrænset til kun at behandle administrativ praksis fra den ene af Danmarks to statsadvokater. Dette skyldes, at jeg i kraft af mit arbejde hos Statsadvokaten i Viborg alene kan få aktindsigt i afgørelser fra denne myndighed. Derudover vil alene få rekursafgørelser fra Rigsadvokaten blive behandlet, idet jeg alene har kunnet opnå aktindsigt i de rekursafgørelser der har tilknytning til de afgørelser fra Statsadvokaten i Viborg.

3.4 Fremgang

I specialets indledende afsnit redegøres der ganske kortfattet for anvendelsesområdet af retsplejelovens kapitel 93 a, om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning. Her vil der være fokus på at gennemgå retsplejelovens § 1018 a i sin helhed, dog således, at redegørelsen vil ske i

overordnede træk, med henblik på at give læseren den baggrundsviden, som er nødvendig i forståelsen af samspillet med de øvrige bestemmelser.

Herefter analyseres retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h ved inddragelse af lovens forarbejder, retsplejeloven, relevante cirkulærer, betænkninger, vedledninger samt selekteret juridisk litteratur. Analysen vil indledningsvist tage udgangspunkt i den enkelte bestemmelse i loven samt en ordlydsfortolkning, hvortil lovens forarbejder samt betænkninger inddrages, med henblik på at udlede lovgivers hensigt med bestemmelsen. Efterfølgende undersøges anklagemyndighedens fortolkning og anvendelse af retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h, dette vil ske under inddragelse af Anklagemyndighedens Årsberetning, Rigsadvokatmeddelelsen om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a samt dommen i U 2016.1116 H. Endelig vil specialet analysere en række administrative afgørelser fra Statsadvokaten i Viborg med henblik på at vurdere, hvorvidt lovgivers hensigter med bestemmelserne i retsplejelovens §§ 1018 b og h, stemmer overens med de administrative afgørelser der træffes i medfør af netop disse bestemmelser. Derudover vil enkelte domme fra by-, lands- og Højesteret blive analyseret med det formål at sammenholde retspraksis med både lovgivers hensigter og administrativ praksis.

Afslutningsvis vil der blive foretaget en konklusion på baggrund af specialets undersøgelse af politiets erstatningsansvar for hændelige skader samt sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h. Her vil der ligeledes blive foretaget nogle retspolitiske overvejelser.

3.5 Materiale

Specialet tager overordnet afsæt i retsplejeloven¹⁸ samt formuleringen af §§ 1018 b og h. Hertil vil der ske en inddragelse af lovens forarbejder med det formål at foretage en subjektiv fortolkning med henblik på at udlede lovgivers hensigter og formål med bestemmelserne.¹⁹ De anvendte lovforarbejder er Folketingstidende 1977-78, tillæg A, sp. 2401 og 2405-2406²⁰ og betænkning nr. 801/1977 om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.²¹ En fortolkning af disse

---

¹⁸ Lovbekendtgørelse 2021-09-15 nr. 1835 (Retsplejeloven)

¹⁹ Munk-Hansen, Carsten. (2022). *Retsvidenskabsteori* (3. udg.), Djøf Forlag, side 299

²⁰ FT 1977-78 tillæg A, spalte 2401 og 2405-2406.

²¹ Bet. nr. 801/1977

lovforarbejderne skal i specialet bidrage til, at få en forståelse af, hvorfor retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h er udformet som de er samt hvad hensigten med bestemmelserne reelt har været.²²

Anklagemyndighedens Årsberetning af 1998-1999, bind 2, om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, Rigsadvokatmeddelelse om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a samt dommen i U 2016.1116 H vil blive anvendt til undersøgelsen af anklagemyndighedens fortolkning af og retspraksis på området for retsplejelovens §§ 1018 b og h. Anklagemyndighedens Årsberetning er en vejledning og er derfor ikke retligt bindende for hverken myndigheder eller borgere. Vejledningen skal derfor alene ses som en overordnet orientering.²³ Rigsadvokatmeddelelsen om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a, af 2023, er et cirkulære. Cirkulærer skal anses som en tilkendegivelse fra én administrativ myndighed til en anden, som indeholder en bindende forskrift for sidstnævnte myndighed.²⁴ I dette tilfælde er cirkulæret således en bindende tilkendegivelse fra Rigsadvokaten til Statsadvokaturen og de underordnede politikredse. Det der er anført i Rigsadvokatmeddelelsen er således alene bindende for Rigsadvokaten selv, samt underliggende myndigheder hertil.

Administrativ praksis samt retspraksis vil yde et væsentlig bidrag til undersøgelse af specialets problemstilling. Retspraksis vil blive anvendt til at belyse domstolenes fortolkning af retsplejelovens §§ 1018 b og h, samt til at vurdere hvorvidt denne fortolkning stemmer overens med lovgivers hensigter og anklagemyndighedens administrative praksis på området. Den administrative praksis, som i dette speciale udgør 22 udvalgte afgørelser fra Statsadvokaten i Viborg samt to afgørelser fra Rigsadvokaten som rekursinstans, vil bidrage til at belyse anklagemyndighedens fortolkning og anvendelse af retsplejelovens §§ 1018 b og h. Afgørelserne har jeg, i kraft af mit arbejde hos Statsadvokaten i Viborg, haft mulighed for at søge aktindsigt i. Der er derfor tale om afgørelser, som ikke umiddelbart er tilgængelige for andre, hvorfor de i særdeleshed vil give et unikt indblik i anklagemyndighedens praksis på området. Statsadvokatens afgørelser vil kunne indbringes for domstolene, når Rigsadvokaten som rekursmyndighed er benyttet, dette sker dog ikke så ofte. Sagerne afgøres derfor som regel i det administrative klagesystem, hvilket giver den administrative praksis stor præjudikatværdi for fremtidige afgørelser.²⁵

---

²² Blume, Peter. (2020). *Retssystemet og juridisk metode* (4. udg.), Djøf forlag, side 189

²³ Evald, Jens. (2019). *At tænke juridisk* (5. udg.), Djøf Forlag, side 40

²⁴ Evald, Jens. (2019). *At tænke juridisk* (5. udg.), Djøf Forlag, side 37 ff.

²⁵ Evald, Jens. (2019). *At tænke juridisk* (5. udg.), Djøf Forlag, side 63

Juridisk litteratur, herunder artikler vil ligeledes bidrage til at undersøge og belyse specialets problemstilling. Det er sparsomt med juridisk litteratur på området omkring erstatning i henhold til retsplejelovens §§ 1018 b og h, men det vil dog blive inddraget hvor det findes relevant.

4. Retsplejelovens kapitel 93 a

Retsplejelovens kapitel 93 a vedrører erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, og er senest blevet ændret ved lov nr. 243 af 8. juni 1978, i henhold til betænkning nr. 801/1977 og Folketingstidende 1977-78, tillæg A, sp. 2374 ff. og 2400 ff.²⁶

Anklagemyndigheden behandler hvert år, et signifikant antal sager, hvori der rejses krav om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning. Disse sager afgøres af statsadvokaterne i første instans og Rigsadvokaten i anden instans, i henhold til reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a. Den erstatningssøgende vil endvidere kunne indbringe en afgørelse om erstatning for retten, jf. retsplejelovens § 1018 f.²⁷ Ved behandlingen af fremsatte erstatningskrav skal statsadvokaterne indledningsvist overveje, om kravet overhovedet er omfattet af anvendelsesområdet for retsplejelovens kapitel 93 a, herunder om den erstatningssøgende har ret til at få behandlet kravet efter de særlige regler i dette kapitel, eller om den erstatningssøgende må rejse et civilt søgsmål.²⁸

For at give et kortfattet overblik over, hvilke straffeprocessuelle indgreb der kan give anledning til erstatning efter retsplejelovens kapitel 93 a, vil jeg fremhæve nogle af de straffeprocessuelle indgreb, der kan foretages med hjemmel i retsplejelovens kapitel 69-75 b. Under straffeprocessuelle tvangsindgreb henføres blandt andet anholdelse, varetægtsfængsling, ransagning, visitation og beslaglæggelse. Her er det endvidere essentielt at skelne mellem politiets indgreb som strafforfølgende myndighed og politiets indgreb overfor borgeren som forvaltningsmyndighed. Erstatningsspørgsmål udsprunget af et straffeprocessuelt indgreb afgøres efter bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 93 a, mens et indgreb efter politiloven ikke er et straffeprocessuelt indgreb, hvorfor et krav efter denne lov skal rejses på baggrund af dansk rets almindelige erstatningsregler.²⁹

---

²⁶ Møller, Jens, Talevski, Oliver, Thønnings, Peter og Rammeskow, Ulrik. (10. udg.) *Kommenteret Retsplejelov*, Djøf Forlag, side 753

²⁷ AÅ 1998-1999, bind 2, side 7

²⁸ RM (2023), side 18

²⁹ Henricson, Ib (2022), *Politiret* (7. udg.), Djøf forlag, side 1161

Specialet vil som udgangspunkt alene omhandle erstatningskrav der er rejst i henhold til retsplejelovens §§ 1018 b og h. En nærmere beskrivelse og analyse af indholdet og rækkevidden af disse bestemmelser vil blive gennemgået i afsnit 6 - 9.

4.1 Fremsættelse, kompetence, klageadgang og domstolsprøvelse

Når borgeren ønsker at fremsætte et krav om erstatning i anledning af et uberettiget straffeprocessuelt indgreb, skal dette ske over for anklagemyndigheden, herunder enten politidirektøren i den enkelte kreds, statsadvokaten eller Rigsadvokaten.³⁰ Såfremt borgeren kræver erstatning for et økonomiske tab, eksempelvis en ødelagt lampe, påhviler det borgeren at fremskaffe fyldestgørende dokumentation for tabet samt dets størrelse.³¹

Det følger af retsplejelovens § 1018 e, stk. 1, at det er statsadvokaten, der træffer afgørelse vedrørende krav om erstatning i medfør af retsplejelovens §§ 1018 a-d. Det er altså det klare udgangspunkt, at de nuværende to statsadvokater træffer afgørelser i disse sager, i første instans.³² Når dette kun er udgangspunktet, skyldes det, at Justitsministeriet kan fastsætte regler om, at nærmere angivne sager skal forelægges Rigsadvokaten eller Justitsministeren til afgørelse.³³ Sådanne sager kan for eksempel være sager, hvor statsadvokaten skønner, at der skal ydes et større erstatningsbeløb, end de i Rigsadvokatmeddelelsen fastsatte takster. Det skal her bemærkes, at det af Anklagemyndighedens Årsberetning 1998-1999, bind 2 følger, at sager vedrørende erstatning efter retsplejelovens § 1018 h, skal behandles af Rigsadvokaten, jf. retsplejelovens § 1018 e, stk. 1, 1. pkt.³⁴ Dette er dog ikke tilfældet i praksis, da statsadvokaten i langt de fleste tilfælde behandler disse sager, hvilket også vil komme til udtryk i specialets analyse af administrativ praksis.

Det følger af retsplejelovens § 1018 e, stk. 3, at det er Rigsadvokaten der behandler klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne vedrørende krav om erstatning. Det fremgår endvidere af retsplejelovens § 1018 e, stk. 4, at justitsministeren behandler klager over afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af Rigsadvokaten som første instans. Fristen for fremsættelse af en klage fremgår

---

³⁰ AÅ 1998-1999, bind 2, side 82

³¹ AÅ 1998-1999, bind 2, side 83

³² AÅ 1998-1999, bind 2, side 87

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

af retsplejelovens § 1018 e, stk. 5, hvoraf følger at klage over afgørelser vedrørende krav om erstatning skal ske 4 uger efter, at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.

Efter retsplejelovens § 1018 f kan borgeren, såfremt erstatningskravet ikke imødekommes ved en afgørelse truffet af rekursinstansen i en klagesag, inden to måneder efter meddelelse om afslag på erstatning, begære kravet indbragt for retten. Det er således et krav, at den administrative klageadgang skal være udnyttet, førend et krav kan indbringes for retten.³⁵

5. Retsplejelovens § 1018 a

I dette afsnit vil der kortfattet blive redegjort for retsplejelovens § 1018 a i sin helhed. Dette gøres for at give læseren en forståelse af bestemmelsen samt et indblik i det sammenspil § 1018 a som helhed har med retsplejelovens § 1018 b.

Retsplejelovens § 1018 a har følgende ordlyd:

”Den, der har været anholdt eller varetægtsfængslet som led i en strafferetlig forfølgning, har krav på erstatning for den derved tilføjede skade, såfremt påtale opgives eller tiltalte frifindes, uden at dette er begrundet i, at han findes utilregnelig. Erstatning ydes for økonomisk skade samt for lidelse, tort, ulempe og forstyrrelse eller ødelæggelse af stilling og forhold.

Stk. 2. Selv om betingelserne for at yde erstatning efter stk. 1 ikke er opfyldt, kan erstatning ydes, såfremt den under sagen anvendte frihedsberøvelse ikke står i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald eller det af andre særlige grunde findes rimeligt.

Stk. 3. Erstatning kan nedsættes eller nægtes, såfremt den sigtede selv har givet anledning til foranstaltningerne.”

Reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning blev senest ændret ved lov nr. 243 af 8. juni 1978, som trådte i kraft den 1. oktober 1978.³⁶ Ved denne ændring, blev den daværende skyldsformodningsregel afskaffet. Denne regel betød, at erstatningssøgende som udgangspunkt skulle tildeles erstatning for frihedsberøvelse, medmindre

---

³⁵ AÅ 1998-1999, bind 2, side 89

³⁶ AÅ 1998-1999, bind 2, side 8

sagens oplysninger gav en begrundet formodning for, at erstatningssøgende var skyldig i den forbrydelse, som han var frihedsberøvet for.³⁷ Ved lovændringen indførte man i stedet et objektivi ansvar i retsplejelovens §§ 1018 a-d, hvorefter de strafforfølgende myndigheder ifalder erstatningsansvar efter bestemmelserne, uanset at der ikke er handlet ansvarspådragende efter dansk rets almindelige culpanorm.³⁸ Det følger af forarbejderne til § 1018 a, stk. 1, at erstatning således vil være obligatorisk, såfremt strafforfølgningen ender i en frifindelse eller påtaleopgivelse.³⁹ Heraf følger endvidere, at erstatning både skal ydes for økonomisk såvel som ikke-økonomisk skade.

Det fremgår af retsplejelovens § 1018 a, stk. 1, at der som udgangspunkt skal ydes erstatning, hvis strafforfølgningen ender i en frifindelse eller påtaleopgivelse.⁴⁰ Erstatning i henhold til stk. 1, for ikke-økonomisk skade i anledning af frihedsberøvelse, ydes med afsæt i Rigsadvokatens årlige meddelelse om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a.⁴¹ Disse fastsatte takster omfatter poster som lidelse, tort, ulempe og forstyrrelse af stilling og forhold. Det kan til tider være vanskeligt at vurdere, hvorvidt den erstatningssøgende har været frihedsberøvet i lovens forstand. Ved en nærmere ordlydsfortolkning af stk. 1, skal der som udgangspunkt være foretaget en formel sigtelse i forbindelse med anholdelse og varetægtsfængsling af borgeren. Når dette alene er udgangspunktet, skyldes dette, at der vil forekomme situationer hvor der ikke er sket en formel anholdelse af borgeren, men hvor borgeren i situationen må have anset sig som anholdt. Dette kan f.eks. være i situationer hvor borgeren, hvis denne havde forladt stedet for politiforretningen, ville blive anholdt såfremt denne ikke frivilligt fulgte med, jf. afgørelsen i U 1953.601 Ø.⁴² Et andet pejlemærke for, hvorvidt der foreligger en frihedsberøvelse i lovens forstand, kan man skele til tilbageholdelsens varighed. Se bl.a. U 1997.522 Ø og U 1994.677 H, hvor politiforretninger af henholdsvis fire og to minutters varighed ikke fundet at udgøre en frihedsberøvelse i lovens forstand.⁴³

Erstatning for frihedsberøvelse efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 1, ydes altså efter et objektivi ansvar, jf. forarbejder til bestemmelsen. De strafforfølgende myndigheder ifalder derfor erstatningsansvar overfor borgeren, uanset at der ikke er handlet ansvarspådragende efter dansk rets

---

³⁷ Ibid.

³⁸ Madsen, Lasse Lund (2004) *Er uheld og hændelige skader ikke omfattet af det objektive ansvar i retsplejelovens kapitel 93 a, side 1.*

³⁹ FT 1977-78 tillæg A, spalte 2400.

⁴⁰ AÅ 1998-1999, bind 2, side 22

⁴¹ Ibid.

⁴² Henricson, Ib (2022), *Politiret* (7. udg.), Djøf forlag, side 212

⁴³ Henricson, Ib (2022), *Politiret* (7. udg.), Djøf forlag, side 212 ff.

almindelige culpanorm. De øvrige erstatningsbetingelser, herunder tab, kausalitet og adækvans skal selvsagt fortsat være opfyldt, førend erstatning kan ydes.⁴⁴

Efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 2, 1. pkt., kan der i sager, hvor der har været fortaget frihedsberøvelse, og som ikke er endt med påtaleopgivelse eller frifindelse, ydes erstatning såfremt frihedsberøvelsen ikke står i rimeligt forhold til strafforfølgningens udfald, eller hvis det af andre grunde findes rimeligt.⁴⁵ Det følger af forarbejderne til stk. 2, at bestemmelsen giver en generel udvidelse af muligheden for at få tilkendt erstatning i anledning af frihedsberøvelse.⁴⁶ Modsat stk. 1, er der her tale om en fakultativ regel, således at erstatning kan tildeles, såfremt der består et klart misforhold mellem frihedsberøvelsen og den senere idømte straf. For at kunne vurdere hvorvidt der foreligger et klart misforhold i en given sag, følger det af Rigsadvokatmeddelelsen af 2023, pkt. 4.4.2, at frihedsberøvelsen under straffesagen skal overstige den idømte straf med mere end 15 procent.⁴⁷ Efter stk. 2, 2. pkt., kan der tillige ydes erstatning for frihedsberøvelse, såfremt der foreligger ganske særlige holdepunkter derfor.⁴⁸

Efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, kan erstatning for frihedsberøvelse nedsættes eller nægtes, såfremt den sigtede selv har givet anledning til foranstaltningerne. Dette indebærer, at den erstatning som borgeren efter stk. 1 eller stk. 2 kunne kræve, kan bortfalde helt eller delvist, såfremt borgeren forud for eller i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb har udvist egen skyld. Ligesom i stk. 2, er der i modsætning til stk. 1 tale om en fakultativ regel, hvorefter erstatning kan nægtes eller nedsættes. Hvorvidt der skal ydes erstatning, beror på en konkret vurdering af borgerens adfærd forud for og under strafforfølgningen.⁴⁹

Spørgsmålet om egen skyld efter § 1018 a, stk. 3, blev i bet. nr. 801/1977, kapitel 4 overvejet af det nedsatte udvalg.⁵⁰ På betænkningens side 32-33 definerer udvalget begrebet ”egen skyld” som:

---

⁴⁴ AÅ 1998-1999, bind 2, side 9

⁴⁵ AÅ 1998-1999, bind 2, side 28

⁴⁶ FT 1977-78, Tillæg A, spalte 2400.

⁴⁷ RM (2023), side 26

⁴⁸ FT 1977-78, Tillæg A, spalte 2401.

⁴⁹ FT 1977-78, Tillæg A, spalte 2401.

⁵⁰ Bet. nr. 801/1977, side 32.

”Det er efter gennemgang og afvejning af de anførte tilfældegrupper udvalgets opfattelse, at den nugældende fastlæggelse af »egen skyld« som erstatningsudelukkelsesgrund bør opretholdes. - Samtidig må det imidlertid understreges, at den »egen skyld«, som kan begrunde nedsættelse eller udelukkelse af erstatning for straffeprocessuelle indgreb, principielt må betragtes på samme måde som »egen skyld« i forbindelse med et almindeligt civilretligt erstatningsøgsmål. Det drejer sig om en udmøntning af de almindelige principper for bedømmelsen af skadelidendes egen medvirken til skadens indtræden; og der må derfor i det hele ske en vis afgrænsning med udgangspunkt i de almindelige civilretlige regler, i første række vedrørende culpa, kausalitet og adækvans. Sigtedes adfærd må indebære et dadelværdigt moment, der karakteriserer hans handlemåde - eller hans undladelse - som culpøs. Og det må dertil stå for ham som en påregnelig følge af hans adfærd, at han kan blive udsat for strafforfølgning og eventuel frihedsberøvelse).”⁵¹

Ved vurdering af, hvorvidt borgeren har udvist egen skyld, kan følgende momenter tages i betragtning, 1) har den sigtede udvist en adfærd, der må påregnes at medføre en risiko for sigtelse og anholdelse eller varetægt? 2) har den sigtede afgivet urigtig tilståelse eller skiftet forklaring flere gange? 3) har den sigtede undladt at rense sig selv for mistanke i en situation, der kalder på en forklaring? 4) har den sigtede forsøgt at unddrage sig de strafforfølgende myndigheder?⁵² Til dette anføres det dog i forarbejderne til bestemmelsen, at nægtelse eller nedsættelse ikke bør ske, såfremt borgerens forhold skyldes frygt, forvirring eller anden undskyldelig misforståelse.⁵³

Hvis det vurderes, at en udvist egen skyld ikke bør ende i en fuldstændig nægtelse af erstatning, men derimod bør føre til en nedsættelse af erstatning, følger det af Anklagemyndighedens Årsberetning, at erstatningsbeløbet bør nedsættes med enten en tredjedel, halvdelen eller to tredjedele. Nedsættelsen afgøres efter den grad af egen skyld, som borgeren har udvist.⁵⁴

Ud fra ovenstående gennemgang af retsplejelovens § 1018 a i sin helhed, synes det relevant at kommentere på hvorfor netop denne bestemmelse har sammenhæng med specialets problemstilling.

---

⁵¹ Bet. nr. 801/1977, side 32-33.

⁵² AÅ 1998-1999, bind 2, side 33

⁵³ FT 1977-78, Tillæg A, spalte 2401.

⁵⁴ AÅ 1998-1999, bind 2, side 35

Sammenhængen findes i § 1018 b, hvorefter erstatning kan tillægges en sigtet, der som led i strafferetlig forfølgning har været udsat for andre straffeprocessuelle tvangsindgreb end frihedsberøvelse, efter de samme regler som i retsplejelovens § 1018 a. Det skal således altid vurderes, når en sag vedrørende retsplejelovens § 1018 b behandles, hvorvidt der efter § 1018 a, stk. 1 er sket frifindelse eller påtaleopgivelse, hvorvidt der er sket domfældelse eller borgeren har fået en anden straf efter § 1018 a, stk. 2 og afslutningsvist hvorvidt den erstatningssøgende uanset stk. 1 eller stk. 2, har udvist egen skyld i en sådan grad, at erstatning bør nægtes eller nedsættes efter § 1018 a, stk. 3.

For en omfattende redegørelse for og analyse af bestemmelsen i § 1018 b, henvises til gennemgangen af denne umiddelbart nedenfor.

6. Analyse af retsplejelovens § 1018 b

I det følgende afsnit analyseres retsplejelovens § 1018 b gennem inddragelse af retsplejeloven, dennes forarbejder og dertilhørende betænkning⁵⁵. Der vil indledningsvist blive taget afsæt i selve lovbestemmelsen og en ordlydsfortolkning heraf. Herefter vil der blive foretaget en subjektiv formålsfortolkning, hvor lovens forarbejder inddrages med henblik på at udlede lovgivers hensigt med bestemmelsen. Ovenstående sker med henblik på en senere analyse og diskussion af politiets erstatningsansvars for hændelige skader efter denne bestemmelse, samt at belyse sondringen mellem §§ 1018 b og 1018 h.

6.1 Ordlydsfortolkning og forarbejdernes fortolkningsbidrag

Retsplejelovens § 1018 b har følgende ordlyd:

”Efter samme regler som angivet i § 1018 a kan erstatning tillægges en sigtet, der som led i en strafferetlig forfølgning har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb.”

Af bestemmelsens ordlyd fremgår, at der efter de samme regler som i retsplejelovens § 1018 a, kan ydes erstatning til en sigtet, der som led i strafferetlig forfølgning har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb. Bestemmelsen har således en fakultativ ordlyd, hvorefter erstatning *kan*,

---

⁵⁵ Bet. nr. 801/1977

men ikke *skal* ydes. Der følger således af ordlyden, at forvaltningsmyndighederne er overladt et skøn i forbindelse med erstatningsudmålingen.

Af lovbemærkningerne til bestemmelsen fremgår bl.a.:

” [...] fastlås det, at erstatning fremtidig skal kunne ydes for ethvert straffeprocessuelt indgreb. Forslaget indebærer, at erstatningsadgangen for straffeprocessuelle indgreb, der ikke har karakter af frihedsberøvelse – foruden de indgreb der hidtil har været erstatningsgivende (besigtigelse, beslaglæggelse, ransagning, anholdelses- og varetægtssurrogater samt beslag og forbud) – kommer til at omfatte mentalundersøgelser og indgreb, der foretages med hjemmel i analogi fra reglerne om besigtigelse og ransagning, f.eks. sigtedes pligt til at underkaste sig legemlige undersøgelser[...] Endvidere vil en række forskellige efterforskningshandlinger. F.eks. konfrontationer, fotografering med indsættelse i fototek, personundersøgelser o.a. også være indgreb, der kan berettige erstatning.”

Det kan af ovenstående udledes, at bestemmelsen giver adgang til erstatning for andre straffeprocessuelle indgreb end frihedsberøvelse, der reguleres af retsplejelovens § 1018 a. Det kan derudover udledes, at straffeprocessuelle indgreb som legemsbesigtigelse, ransagninger, beslaglæggelse, konfrontationer og fotografering skal være erstatningsgivende efter en objektiv ansvarsnorm, såfremt sagen mod den sigtede henlægges ved påtaleopgivelse eller frifindelse.⁵⁶

Herefter synes det relevant at fastlægge, hvad begrebet ”straffeprocessuelle indgreb” dækker over. Her vil lovens ordlyd altid danne udgangspunktet for fortolkningen og den almindelige sproglige forståelse.⁵⁷ Den Danske Ordbog har ikke nogen beskrivelse af ordet ”straffeprocessuel”, der findes dog en beskrivelse af ordet ”processuel”, der beskrives som følgende:

Processuel, adjektiv:

” Vedrører retssager og den måde som de gennemføres på ”⁵⁸

---

⁵⁶ Møller, Jens, Talevski, Oliver, Thønnings, Peter og Rammeskov, Ulrik. (10. udg.) *Kommenteret Retsplejelov*, Djøf Forlag, side 754

⁵⁷ Munk-Hansen, Carsten. (2022). *Retsvidenskabsteori* (3. udg.), Djøf Forlag, side 305

⁵⁸ Den Danske Ordbog: Processuel

Til dette kan tilføjes, at de straffeprocessuelle regler derfor regulerer gennemtvungelsen af de strafferetlige regler.⁵⁹

Den Danske Ordbog beskriver ”indgreb” således:

Indgreb, substantiv, intetkøn:

” *Handling hvormed man blander sig i noget for at ændre den aktuelle situation* ”⁶⁰

Sammenholdt med betænkningerne til loven, skal indgreb forstås som et udtryk for, at det skal dreje sig om efterforskningsforanstaltninger af en vis konkret indgribende karakter. For så vidt angår strafferetlige foranstaltninger er det udvalgets opfattelse, at enhver strafferetlig retsfølge, som viser sig at have været uforskyldt, bør kunne give grundlag for erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a.⁶¹

Efter bestemmelsens ordlyd *kan* erstatning altså ydes, såfremt en sigtet har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb end frihedsberøvelse, såfremt de øvrige erstatningsretlige betingelser er opfyldt. Sammenholdt med forarbejderne kan der ydes erstatning, såfremt den sigtede uberettiget, udsættes for f.eks. ransagning, personundersøgelse eller beslaglæggelse. Dette kan indikere at der, så længe der ikke foreligger et erstatningsbegrundende misforhold i sagen eller den sigtede har udvist egen skyld, *skal* ydes erstatning for uberettigede indgreb overfor den sigtede.

Det følger direkte af § 1018 b, at der efter samme regler som i § 1018 a, kan ydes erstatning for andre straffeprocessuelle indgreb. Det er således indirekte fastslået, at indgrebet skal være uberettiget, idet et erstatningsbegrundende misforhold eller egen skyld vil resultere i, at der enten ikke ydes erstatning eller at erstatningen nedsættes. Begrebet ”uberettiget straffeprocessuelt indgreb” vil derfor fremover blive anvendt i specialet, idet det efter min opfattelse dækker over de situationer hvor erstatning som udgangspunkt bør ydes efter § 1018 b.

---

⁵⁹ Kistrup, Michael, Poulsen, Jakob, Røn, Jens og Rørdam, Thomas (2018), *Straffeprocessen*, (3. udg.), Karnov Group, side 21

⁶⁰ Den Danske Ordbog: Indgreb

⁶¹ Bet. nr. 801/1977, side 7.

6.2 Anvendelsesområde for retsplejelovens § 1018 b

I det følgende afsnit analyseres anvendelsesområdet for retsplejelovens § 1018 b, herunder primært ved inddragelse af forarbejderne til loven samt Betænkning nr. 801/1977 om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning. Store dele af de i betænkningen anførte momenter har Justitsministeriet adopteret i forarbejderne til bestemmelsen, hvorfor betænkningen i denne sammenhæng ses som en del af forarbejderne til loven.⁶²

Anvendelsesområdet for retsplejelovens § 1018 b er overordnet tilfælde, hvor en sigtet har været udsat for et eller flere uberettigede straffeprocessuelle indgreb. Hertil følger det af betænkningen, at ethvert straffeprocessuelt indgreb, der ikke har karakter af frihedsberøvelse kan give adgang til erstatning.⁶³ Til de straffeprocessuelle indgreb der falder ind under § 1018 b henføres blandt andet indgreb i meddelelshemmeligheden, legemsindgreb, ransagning, beslaglæggelse, personundersøgelser mv.⁶⁴ For en nærmere gennemgang af hvert enkelt indgreb henvises der til retsplejelovens kapitel 71-75b.

Hvad angår ansvarsgrundlaget i bestemmelsen, fremgår det af forarbejderne til loven, at:

” Med hensyn til ansvarsgrundlaget, hvor udvalget har delt sig, kan justitsministeriet tiltræde udvalgsflertallets forslag om en obligatorisk regel omfattende anholdelse, varetægt samt strafferetlige retsfølger og en fakultativ regel omfattende andre erstatningsbegrundende indgreb.”⁶⁵

Det kan altså udledes, at § 1018 b modsat § 1018 a, stk. 1 er fakultativ, hvorefter erstatning *kan* ydes såfremt de øvrige erstatningsretlige grundbetingelser er opfyldt. Det følger dog af Rigsadvokatmeddelelse om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a side 18 og dommen U 2016.1116 H, at det objektive ansvar ligeledes gælder i retsplejelovens § 1018 b. Dette indebærer således, at de strafforfølgende myndigheder bliver erstatningsansvarlige uanset, at der ikke er handlet erstatningspådragende efter dansk rets almindelige culparegel. Bestemmelsens fakultative udformning åbner op for en mulighed for en konkret og skønsmæssig vurdering af, hvad der skal ydes

---

⁶² FT 1977-78, Tillæg A, spalte 2401.

⁶³ Bet. nr. 801/1977, side 25.

⁶⁴ Retsplejelovens kapitel 71-75b.

⁶⁵ FT 1977-78, Tillæg A, spalte 2378.

i erstatning for de enkelte straffeprocessuelle indgreb. Udvalget har i betænkningen anført følgende om det fakultative element i bestemmelsen:

” [...] i de tilfælde, hvor der overhovedet lides et tab i forbindelse med de mindre indgreb, vil skaden oftest være af ideel art, og da fastsættelse af godtgørelsen for en sådan skade oftest vil bygge på skønsmæssige overvejelser, får erstatningstildelingen i disse tilfælde under alle omstændigheder et fakultativt præg. Endvidere vil sådanne indgreb ofte være foretaget i forståelse med den pågældende; og selv om udvalgets flertal ikke i øvrigt har fundet det hensigtsmæssigt at knytte afgørende retsvirkninger til en sondring mellem tvungne og frivillige indgreb, kan et klart samtykke dog efter omstændighederne betage erstatningskravet dets rimelighed.”⁶⁶

Udvalget har således fundet, at skader for andre straffeprocessuelle indgreb end frihedsberøvelse ofte har karakter af ikke-økonomisk skade, hvorfor der i de fleste tilfælde alligevel skulle udøves en form for skøn over erstatningen. Dette kan f.eks. belyses med en henvisning til ransagning og personundersøgelse, her kan der ofte ikke påvises nogen konkret økonomisk skade, men en ikke-økonomisk skade i form af den krænkelse det må være uberettiget, at blive udsat for et sådant indgreb. Der skal således, ud fra forarbejderne, udøves et skøn i hver enkelt sag om erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 b.

En central problemstilling står dog ubesvaret tilbage. Der er ikke i hverken forarbejder eller betænkningen taget hensyn til, at de strafforfølgende myndigheder kan forvolde hændelig skade i forbindelse med eller efter et straffeprocessuelt indgreb mod borgeren. Ud fra en fortolkning af loven og forarbejderne, må en sådan skade, såfremt den er sket som led i den strafferetlige forfølgning, skulle behandles efter retsplejelovens § 1018 b. Herefter vil forvaltningen skulle udøve et skøn over erstatningens størrelse, idet der er tale om en fakultativ regel.

Afslutningsvist i dette afsnit foretages der er kort negativ afgrænsning af bestemmelsens anvendelsesområde, idet det af forarbejderne fremgår, at:

” Udvalget har overvejet, om politiets afhøring af mistænkte eller sigtede personer og selve fremsættelsen af sigtelse bør kunne udløse erstatning. [...] Præsidenten for Vestre

---

⁶⁶Bet. nr. 801/1977, side 28.

*Landsret har anført, at selv om det forhold, at en person afhøres eller sigtes af politiet i almindelighed, ikke vil være et indgreb, der er omfattet af de særlige erstatningsregler, kan det ikke udelukkes, at der, navnlig i sager om alvorlige forbrydelser, vil kunne forekomme langvarige afhøringer, og sigtelser, der opleves så belastende og krænkende, at de vil kunne henføres under begrebet indgreb og dermed begrunde erstatning.*⁶⁷

Af ovenstående følger således, at der som udgangspunkt ikke ydes erstatning for en sigtelse og de hertil forbundne afhøringer, idet dette ikke vil kunne henføres under begrebet ”indgreb”. Dette udgangspunkt vil dog kunne fraviges, såfremt der er tale om en alvorlig forbrydelse, hvortil langvarige afhøringer og sigtelse kan forekomme. Skal man sammenholde ovenstående betragtninger med følgende beskrivelsen af ordet ”indgreb”: *Handling hvormed man blander sig i noget for at ændre den aktuelle situation*, kan det diskuteres hvorvidt afhøring og sigtelse ikke kan anses som et indgreb. Det må vel anses som en handling der ændrer den aktuelle situation, når et individ enten afhøres eller sigtes. Begge dele synes at være indgribende overfor den almene borger.

6.3 Delkonklusion

Ud fra ovenstående analyse af retsplejelovens § 1018 b kan det på nuværende tidspunkt konstateres, at bestemmelsen finder anvendelse på andre uberettigede straffeprocessuelle indgreb end frihedsberøvelse. Til de straffeprocessuelle indgreb hører blandt andet indgreb i meddelelshemmeligheden, legemsindgreb, ransagning, beslaglæggelse, personundersøgelser og altså som udgangspunkt ikke sigtelse og afhøring. Derudover kan det konstateres, at bestemmelsen er fakultativ samt at der foreligger et objektivt erstatningsansvar for de strafforfølgende myndigheder. Dette indebærer, at erstatning ikke er obligatorisk, men kan ydes, efter et konkret skøn og såfremt den erstatningssøgende kan påvise et økonomisk tab, en logisk forbindelse mellem indgrebet og tabet samt påvise at det økonomiske tab var en påregnelig følge af indgrebet. Altså skal de almindelige erstatningsretlige grundbetingelser ligeledes være opfyldt, førend der kan ydes erstatning. Endelig kan det konstateres, at der hverken i lovforarbejder eller betænkninger til loven, er taget hensyn til, at de strafforfølgende myndigheder i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb kan forvolde en

---

⁶⁷ FT 1977-78, Tillæg A, spalte 2402.

hændelig skade. Det er således, såfremt alene lovforarbejderne tages i betragtning, svært at forudse borgerens retsstilling i sådanne tilfælde.

7. Analyse af retsplejeloves § 1018 h

I det følgende afsnit analyseres retsplejelovens § 1018 h gennem inddragelse af retsplejeloven, dennes forarbejder og dertilhørende betænkning.⁶⁸ Der vil indledningsvist blive taget afsæt i selve lovbestemmelsen og en ordlydsfortolkning heraf. Herefter vil der blive foretaget en subjektiv formålsfortolkning, hvor lovens forarbejder inddrages med henblik på at udlede lovgivers hensigt med bestemmelsen. Dette sker med henblik på at udlede politiets erstatningsansvar efter denne bestemmelse, samt belyse sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h.

7.1 Ordlydsfortolkning og forarbejder

Retsplejelovens § 1018 h har følgende ordlyd:

”Erstatningskrav, der på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af strafferetlig forfølgning, behandles på begæring efter reglerne i dette kapitel.”

Af bestemmelsens ordlyd fremgår, at erstatningskrav kan rejses på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler, såfremt den sigtede, domfældte eller andre i anledning af strafferetlig forfølgning begærer dette. Her er der altså tale om en bestemmelse, der adskiller sig markant fra både retsplejelovens §§ 1018 a og 1018 b, idet der er tale om erstatning efter de helt ordinære danske regler om erstatning.

Da denne bestemmelse som sagt adskiller sig markant fra §§ 1018 a og 1018 b, synes det formålstjenligt at dissekerer bestemmelsen i små dele for at belyse hvad bestemmelsen indeholder, hvordan den adskiller sig fra §§ 1018 a og 1018 b.

” [...] på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsretlige regler [...] ” Offentlige myndigheders erstatningsansvar ligner det helt almindelig erstatningsansvar uden for kontrakt, med den forskel, at

---

⁶⁸ Bet. nr. 801/1977.

det her er en myndighed, f.eks. politiet, der er skadevolder.⁶⁹ Betingelserne efter dansk rets almindelige erstatningsansvar indebærer, at der skal være indtrådt en erstatningsretligt værnet skade, at årsagen hertil er skadevolders handling eller undladelse, at skaden er en påregnelig følge af skadevolders handling eller undladelse og at der ikke foreligger en ansvarsfrihedsgrund, herunder f.eks. egen skyld.⁷⁰ Når det kræves, at årsagen til den erstatningsbegrundende skade skal være skadevolders handling eller undladelse, er det fordi der skal foreligge et ansvarsgrundlag. Hvor der i retsplejelovens § 1018 a og b er et objektivi ansvar for de strafforfølgende myndigheder, kræves der efter § 1018 h at de strafforfølgende myndigheder har handlet culpøst. Den Danske Ordbog beskriver ”culpøs” således:

Culpøs, adjektiv:

”Uagtsom, men strafskyldig – især om handling”⁷¹

Den Danske Ordbog skriver som et eksempel på beskrivelsen, *”at handle culpøst vil sige, at man handler på en måde, der kan pådrage erstatningsansvar, fordi det er anderledes, end man kunne forlange af en god og fornuftig gennemsnitsudøver at det pågældende erhverv”⁷²* Dette indebærer således, at de strafforfølgende myndigheder skal have handlet på en ansvarspådragende måde, som er anderledes end hvad borgeren måtte kunne forvente.

” [...] i anledning af strafferetlig forfølgning [...]” Her menes der, ligesom ved retsplejelovens § 1018 b, at bestemmelsen finder anvendelse på krav der sker som følge af et straffeprocessuelt indgreb, og altså inden for strafferetsplejen. Lasse Lund Madsen vurderer om netop denne formulering, at der næppe er grundlag for at tage ordlyden af retsplejelovens § 1018 h til indtægt for, at visse skader skal behandles efter retsplejelovens § 1018 h, frem for § 1018 b, idet ”i anledning af” og ”som led i” må tiltænkes de samme situationer.⁷³

---

⁶⁹ Pagh, Peter, Mørup, Søren og Fenger, Niels. (2017). *Offentlige myndigheders erstatningsansvar* (1. udg.), Djøf Forlag, side 26.

⁷⁰ Pagh, Peter, Mørup, Søren og Fenger, Niels. (2017). *Offentlige myndigheders erstatningsansvar* (1. udg.), Djøf Forlag, side 28.

⁷¹ Den Danske Ordbog: Culpøs

⁷² Den Danske Ordbog: Culpøs, eksempel

⁷³ Madsen, Lasse Lund (2004) *Er uheld og hændelige skader ikke omfattet af det objektive ansvar i retsplejelovens kapitel 93 a?* Ugeskrift for Retsvæsen, U 2004B.268, side 3 ff.

” [...] efter reglerne i dette kapitel [...]” Her menes der, at kravet behandles efter de straffeprocessuelle regler. Gør den erstatningssøgende f.eks. sit krav gældende i en civil retssag, finder reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a ikke anvendelse, jf. også dommen U 2001.2262 Ø, hvor den erstatningssøgende i en civil retssag mod Politimesteren i Roskilde, i anledning af en ransagning, påstod sig tillagt erstatning efter dansk rets almindelige erstatningsregler. Politimesteren påstod sagen afvist, da kravet var omfattet af retsplejelovens kapitel 93 a. Landsretten fandt, at den erstatningssøgendes krav var omfattet af retsplejelovens § 1018 h, og at det kun på begæring af den erstatningssøgende skulle behandles efter kapitel 93 a.⁷⁴ Den erstatningssøgende skal således begære at kravet behandles efter retsplejelovens kapitel 93 a, førend dette sker.

Af forarbejder til § 1018 h fremgår blandt andet, at:

” Bestemmelsen, som er ny, er medtaget, fordi det må anses for rimeligt, at den fremgangsmåde, som anvendes ved behandling af erstatningskrav på grundlag af de særlige ansvarsgrundlag efter § 1018 a-d, efter begæring også kan finde anvendelse, hvor der rejses erstatningskrav alene for en ulovlig embedshandling inden for strafferetsplejen som kan lægges vedkommende tjenestemand eller myndighed til last.”

Af ovenstående kan udledes, at man før lovændringen ikke havde en bestemmelse, hvorefter der kunne ydes erstatning på baggrund af dansk rets almindelige erstatningsregler. Udvalget mener dog også, at krav efter denne bestemmelse vil forekomme ganske sjældent.⁷⁵ Det kan endvidere udledes, at man fra lovgivers side har et ønske om, at ulovlige embedshandlinger som kan tilregnes vedkommende tjenestemand eller myndighed, skal kunne behandles efter de mere lempelige regler i retsplejelovens kapitel 93 a, fremfor ved anlæggelse af et civilt søgsmål mod vedkommende. Herved skal det understreges, at det ikke umiddelbart er lettere at få erstatning efter dansk rets almindelige erstatningsregler, såfremt man blot rejser kravet efter retsplejelovens kapitel 93a. Det skal forstås således, at selve processen vedrørende fremsættelse og behandlingen, kan være lettere at overskue frem for et civilt søgsmål.

---

⁷⁴ Møller, Jens, Talevski, Oliver, Thønnings, Peter og Rammeskov, Ulrik. (10. udg.) *Kommenteret Retsplejelov*, Djøf Forlag, side 801

⁷⁵ Bet. nr. 801/1977, side 28.

Forarbejderne til netop retsplejelovens § 1018 h er ganske sparsomme, dette kan blandt andet skyldes, at de almindelige erstatningsretlige regler allerede er udpenslet i anden lovgivning og forarbejder hertil. Der er dog, modsat forarbejdernes forudelse om meget sparsomme sager, ganske mange sager der omhandler retsplejelovens § 1018 h. Dette vil blive nærmere belyst både i analysen af anklagemyndighedens anvendelse og fortolkning af bestemmelsen samt i analysen af administrativ praksis og retspraksis.

7.2 Anvendelsesområde for retsplejelovens § 1018 h

I det følgende afsnit analyseres anvendelsesområdet for retsplejelovens § 1018 h, herunder primært ved inddragelse af forarbejderne til loven samt Betænkning nr. 801/1977 om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning. Store dele af de i betænkningen anførte momenter har Justitsministeriet adopteret i forarbejderne til bestemmelsen, hvorfor betænkningen i denne sammenhæng ses som en del af forarbejderne til loven.⁷⁶

Anvendelsesområdet for retsplejelovens § 1018 h er jf. ovenstående analyse af ordlyd og forarbejder, overordnet tilfælde, hvor der i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb eller strafferetlig forfølgning er begået fejl fra de strafforfølgende myndigheders side. Anvendelsesområdet er således modsat §§ 1018 a og b erstatning, hvor der kan påvises en culpøs fejl eller undladelse. Der ses dog ikke i forarbejderne nogle eksempler på bestemmelsens anvendelsesområde, men skeles der kortvarigt til Anklagemyndighedens Årsberetning s. 72, angives eksempler som:

” For fejlagtig destruktion af effekter, der er beslaglagt, og som senere skulle have været udleveret, er der ligeledes i en række tilfælde ydet erstatning. Politiet er ligeledes fundet erstatningsansvarlig for korrekt opbevaring af let fordærvelige varer, jf. U 1993.311 H om et parti kaviar, der ikke blev opbevaret ved en korrekt temperatur. ”⁷⁷

Der er således tale om tilfælde, hvor de strafforfølgende myndigheder helt tydeligt har begået en fejl som ikke kan tilregnes den sigtede selv eller andre. Når der alene skeles kort til Anklagemyndighedens Årsberetning skyldes det, at denne vil blive analyseret gennemgående i afsnit 9 for så vidt, angår retsplejelovens § 1018 h. En årsag til, at der ikke er angivet eksempler i

---

⁷⁶ FT 1977-78, Tillæg A, spalte 2401.

⁷⁷ AÅ 1998-1999, bind 2, side 72

forarbejder, skyldes måske, at man på daværende tidspunkt ikke troede at bestemmelsen ville få en særlig praktisk betydning.

7.3 Delkonklusion

Ud fra ovenstående analyse af retsplejelovens § 1018 h kan det på nuværende tidspunkt konstateres, at bestemmelse finder anvendelse på tilfælde hvor der i anledning af strafferetlig forfølgning er begået fejl fra de strafforfølgende myndigheders side. Som eksempler på dette er politiets fejlagtige destruktion af beslaglagte effekter tilhørende den erstatningsøgende samt ukorrekt opbevaring af beslaglagte effekter. Helt centralt er det dog, at der skal foreligge en helt åbenbar fejl eller forsømmelse fra de strafforfølgende myndigheder side, som kan tilskrives disse som culpøs adfærd. Derudover kan det konstateres at bestemmelsen, modsat § 1018 b, kræver at den erstatningspådragende handling skal anskues efter dansk rets almindelige culpanorm og ikke det objektive ansvar som foreligge i de øvrige bestemmelser. Dette indebærer, at der i sager efter retsplejelovens § 1018 h skal kunne påvises et økonomisk tab, at de strafforfølgende myndigheder har handlet culpøst, en logisk forbindelse mellem indgrebet og tabet samt påvise at det økonomiske tab var en påregnelig følge af indgrebet. Altså skal den erstatningsøgende, modsat § 1018 b, kunne påvise politiets culpøse fejl eller forsømmelse, hvor politiet i § 1018 b altid er objektivt ansvarlige.

8. Anklagemyndighedens fortolkning af retsplejelovens § 1018 b

I det følgende afsnit analyseres retsplejelovens § 1018 b gennem inddragelse af Anklagemyndighedens Årsberetning af 1998-1999, bind 2, rigsadvokatmeddelelsen om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a samt Højesterets dom i U 2016.1116 H. Dette sker både med henblik på at danne en forståelse af anklagemyndighedens anvendelse af bestemmelsen samt med henblik på at kunne belyse sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h.

8.1 Anklagemyndighedens Årsberetning

Det fremgår af Anklagemyndighedens Årsberetning (herefter årsberetningen), at bestemmelsen efter sin ordlyd er fakultativ.⁷⁸ Dette stemmer som udgangspunkt overens med det i forarbejderne spalte 2378 anførte om, at bestemmelsen er fakultativ. Det følger dog ligeledes af årsberetningen, at der for straffeprocessuelle tvangsindgreb af mere indgribende karakter, har udviklet sig en praksis der minder om et takstsystem.⁷⁹ Dette indebærer, at såfremt de almindelige betingelser for at yde erstatning er

---

⁷⁸ AÅ 1998-1999, bind 2, side 42

⁷⁹ Ibid.

opfyldt, herunder at der ikke foreligger et erstatningsbegrundende misforhold eller egen skyld, ydes der næsten altid erstatning for sådanne indgreb efter en fast takst. Et sådant fast takstsystem stemmer umiddelbart ikke overens med det i betænkningen til § 1018 b s. 28 anførte om, at beregningen af erstatning i sager vedrørende denne bestemmelse bygger på skønmæssige overvejelser og altså ikke faste takster. Dette kan indikere, at man fra forvaltningsmyndighedernes side har sat ”skøn under regel”, idet man har bundet et skøn til en fast regel i stedet for at udøve et skøn i alle sager.

Lovgiver har således, modsat hvad der fremføres i årsberetningen, haft til hensigt at erstatning efter § 1018 b skulle fastsættes skønmæssigt ud fra indgrebets intensitet og karakter. Dette peger på, at man fra anklagemyndighedens side ikke tager stillingen til karakteren af det straffeprocessuelle indgreb, men blot yder erstatning såfremt de almindelige betingelser er opfyldt.

Hvad angår dette faste takstsystem fremgår det af årsberetningen, at der som udgangspunkt skal anvendes de takster for erstatning for ikke-økonomisk skade, der fremgår af Rigsadvokatens årlige meddelelse om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a.⁸⁰ Højesteret udtalte i U 1997.1498 H, at det forhold, at en frihedsberøvelse eller en anden straffeprocessuel eller strafferetlig foranstaltning ikke alene har været uberettiget, men ligeledes har savnet hjemmel og derfor må karakteriseres som ulovlig, ikke i sig selv kan begrunde en forhøjelse af erstatningen i forhold til standardstaksten.⁸¹ Ud fra dette må det altså kunne udledes, at der er faste takster for andre straffeprocessuelle indgreb end frihedsberøvelse og at åbenlyst ulovlige indgreb ikke kan begrunde en forhøjelse af erstatningen. Dette synes ligeledes at være i strid med lovgivers hensigter om en skønmæssigt fastsat erstatning for andre straffeprocessuelle indgreb, da man efter forarbejderne vil kunne fastsætte en højere erstatning såfremt der har været tale om et mere indgribende og ulovligt tvangsindgreb.

Ud fra ovenstående betragtninger om et fast takstsystem for erstatning for andre straffeprocessuelle indgreb end frihedsberøvelse, kan det ligeledes diskuteres hvorvidt retsplejelovens § 1018 b er på vej i en retning der minder om § 1018 a, som jo er en obligatorisk bestemmelse. Efter retsplejelovens § 1018 a skal der som nævnt ovenfor i afsnit 4 ydes erstatning såfremt der ikke foreligger et erstatningsbegrundende misforhold eller egen skyld. Det samme gør sig undertiden gældende for

---

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ U 1997.1498 H

retsplejelovens § 1018 b, hvor samme betragtninger gør sig gældende. Dette modsat lovgivers hensigter med en mere skønsmæssig fastsat bestemmelse.

På siderne 43 til 57 i årsberetningen fremgår hvordan sager vedrørende de enkelte straffeprocessuelle tvangsindgreb skal behandles. Herunder sigtelser, visitationer, ransagninger, indgreb i meddelelshemmeligheden og legemsundersøgelser. Da omdrejningspunktet for dette speciale er politiets erstatningsansvar for hændelige skader, synes det ikke formålstjenligt at gennemgå ovenstående tvangsindgreb samt betingelserne for erstatning herefter. Det synes mere relevant at se på de punkter i årsberetningen der berører borgerens kompensation for ødelagte genstande. Her fremgår det af årsberetningen s. 18, at:

” Erstatning efter retsplejelovens §§ 1018 a-d omfatter kun skade, der er en direkte følge af det straffeprocessuelle indgreb. Hvis der i forbindelse med en frihedsberøvelse eller andet straffeprocessuelt indgreb ved et uheld indtræder en skade, f.eks. en legemsskade ved en anholdelse eller skade på en beslaglagt genstand, må spørgsmålet afgøres efter den almindelige culparegel.”⁸²

Det fremgår således direkte af årsberetningen, at skader i forbindelse med straffeprocessuelle indgreb altid skal behandles efter retsplejelovens § 1018 h og de almindelige erstatningsregler. Dette ses også under årsberetningens pkt. 4.3.5, hvor erstatningskrav vedrørende hændelige skader på genstande bliver henvist til afsnit 9 om erstatning efter retsplejelovens § 1018 h. Ud fra årsberetningen er der således en klar tendens til, at hændelige skader der sker som følge af et straffeprocessuelt indgreb, skal behandles efter retsplejelovens § 1018 h, og dermed ud fra en culpa vurdering. Dette kan anses som en ulempe for den erstatningsøgende, da det kan være ganske vanskeligt at føre bevis for, at en skadevolder (politiassistent) har handlet culpøst.

Da forarbejderne til bestemmelsen ikke har taget direkte stilling til anvendelsesområdet for og udstrækning af det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b, kan det således ikke konstateres at anklagemyndighedens fortolkning er i modstrid hermed. Det kan dog heller ikke konstateres at anklagemyndighedens fortolkning har nogen form for støtte i loven og dens forarbejder, jf. også Lasse Lund Madsens artikel om hændelige skader.⁸³

---

⁸² AÅ 1998–1999, bind 2, side 18

⁸³ Madsen, Lasse Lund (2004) *Er uheld og hændelige skader ikke omfattet af det objektive ansvar i retsplejelovens kapitel 93 a, side 2.*

8.2 Rigsadvokatmeddelelsen om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a

Af rigsadvokatmeddelelsen af 4. januar 2023 pkt. 4.5 om erstatning i henhold til retsplejelovens § 1018 b, henvises der overordnet til Anklagemyndighedens Årsberetning 1998-1999, afsnit 4.1 og 4.2, afgørelser på anklagemyndighedens vidensbase samt retspraksis.⁸⁴

Derudover henledes opmærksomheden på Højesterets dom i U 2016.1116 H, hvorefter krav om erstatning for en hændelig skade, der er en følge af selve det straffeprocessuelle indgreb, som udgangspunkt skal anses som omfattet af det objektive ansvars i retsplejelovens § 1018 a-d.⁸⁵ Der henvises endvidere til Rigsadvokatens brev af 24. november 2016, der går i dybden med ovenstående Højesterets dom samt en grænsedragning mellem hvorvidt erstatning for hændelige skader skal ydes efter retsplejelovens §§ 1018 b eller h.

Det synes derfor relevant i det følgende at analysere Højesterets dom i U 2016.1116 H herunder ved inddragelse af det dertilhørende brev fra Rigsadvokaten af 24. november 2016. Derefter vil afsnit 8 blive afrundet med en delkonklusion der vedrører anklagemyndighedens fortolkning og anvendelse af retsplejelovens § 1018 b.

8.3 Analyse af U 2016.1116 H

Følgende sag omhandlede en hændelig skade på et gulv, der opstod under politiets ransagning af en lejlighed. Tvisten i sagen var hvorvidt erstatning for en sådan hændelig skade skulle behandles efter retsplejelovens § 1018 b eller § 1018 h. Herunder rækkevidden af det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b.

Sagens faktuelle omstændigheder er, at den erstatningssøgende under en ransagning i hans mors lejlighed oplyste, at de på bopælen fundne euforiserende stoffer tilhørte ham. Politi sigtede på denne baggrund den erstatningssøgende for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og kørte denne til hans egen lejlighed med henblik på ransagning af denne. I forbindelse med ransagningen af den erstatningssøgendes lejlighed løftede en af betjentene et jernrør op for at undersøge det, hvorved en del af jernrøret faldt ned på gulvet og herved dannede et hak i gulvet. Der blev ikke fundet noget af

---

⁸⁴ RM (2023), side 27

⁸⁵ RM (2023), side 27

relevans for sagen, hvorfor en del af sigtelsen mod den erstatningssøgende blev efterfølgende frafaldet. Erstatningssøgende ønskede på denne baggrund erstatning for skaden på gulvet.⁸⁶

Ved skrivelse af 18. november 2013 meddelte Statsadvokaten i Viborg, at kravet om erstatning ikke kunne imødekommes efter retsplejelovens § 1018 h, under henvisning til, at politiassistenten ikke havde handlet culpøst.⁸⁷ Ved dom af 8. januar 2014 modtog den erstatningssøgende en dom for at have været i besiddelse af ulovlige dopingmidler i moderens lejlighed. Den 24. januar 2014 tiltrådte Rigsadvokaten den af Statsadvokaten truffet afgørelse med samme begrundelse.⁸⁸ Den erstatningssøgende indbragte herefter kravet for retten med påstand om erstatning i henhold til retsplejelovens § 1018 b, subsidiært retsplejelovens § 1018 h.

Anklagemyndigheden gjorde under byretssagen gældende, at retsplejelovens § 1018 b ikke fandt anvendelse i den foreliggende situation, men typisk i tilfælde hvor der var tale om bevidste handlinger fra en politiassistent. Det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b skulle således ikke finde anvendelse i nærværende sag, ligesom retsplejelovens § 1018 h heller ikke kunne finde anvendelse, idet der var tale om et hændeligt uheld, som ikke kunne påregnes politiassistenten som culpøst.

Den erstatningssøgende gjorde under byretssagen gældende, at kravet havde støtte i retsplejelovens § 1018 b, hvor der på objektivt grundlag skulle ydes erstatning, når den erstatningssøgende ikke havde udvist egen skyld. Subsidiært blev det gjort gældende, at politiassistenten havde handlet culpøst, hvorfor erstatningsansvaret burde kunne anerkendes efter retsplejelovens § 1018 h.

Byretten fandt, at skaden var et hændeligt uheld, som skulle behandles efter retsplejelovens § 1018 h. Retten fandt dog ikke, at den omhandlende politiassistent havde handlet ansvarspådragende. Retten begrundede sit resultat med, at den skadeforvoldende hændelse ikke kunne relateres til det straffeprocessuelle indgreb (ransagningen) på en sådan måde, at skaden blev tilføjet som led i strafferetlig forfølgning.⁸⁹ Der var således ikke grundlag for at behandle kravet efter retsplejelovens § 1018 b. I forhold til retsplejelovens § 1018 h begrundede retten sit resultat med, at undersøgelsen af jernrøret måtte antages at være en del af politiets arbejdsopgaver i forbindelse med ransagningen.

---

⁸⁶ U 2016.1116 H

⁸⁷ U 2016.1116 H

⁸⁸ U 2016.1116 H

⁸⁹ U 2016.1116 H

Der var således ikke grund til at antage, at politiassistenten burde have iagttaget særlige forholdsregler, da han tog jernrøret op.⁹⁰ Dommen blev efterfølgende anket til Landsretten.

Landsretten tiltrådte Byrettens dom med samme begrundelse og anførte endvidere, at politiassistenten ikke havde handlet ansvarspådragende i forbindelse med ransagningen, hvorfor betingelserne for at yde erstatning efter retsplejelovens § 1018 h ikke var opfyldt.⁹¹ Denne dom blev anket til Højesteret. Højesteret stadfæstede Landsrettens dom, dog således at begrundelse for at der ikke kunne ydes erstatning var egen skyld efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. Højesteret begrundede sit resultat med, at undersøgelsen af jernrøret skete som led i søgning efter euforiserende stoffer og var derfor en del af politiets arbejdsopgaver i forbindelse med ransagningen.⁹² Den skade der skete på gulvet måtte således anses som en direkte følge af selve det straffeprocessuelle indgreb. Dette gjaldt uanset at skaden ikke var en tilsigtet følge af politiets handling. Højesteret fandt derfor, at det tab som den erstatningssøgende måtte have lidt som udgangspunkt var omfattet af det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b.⁹³ Højesteret fandt dog, at den erstatningssøgende selv havde givet anledning til det straffeprocessuelle indgreb, idet han havde været i besiddelse af og erkendte ejerskabet til ulovlige dopingmidler, som han senere modtog en bøde for. Erstatning for den hændelige skade skulle således nægtes under henvisning til retsplejelovens § 1018 b, jf. § 1018 a, stk. 3.

Af ovenstående dom kan således udledes, at såfremt en hændelig skade sker som led i den strafferetlige forfølgning, skal et eventuelt erstatningskrav behandles efter retsplejelovens § 1018 b. Dette fremgår også af Rigsadvokatens brev af 24. november 2016, hvor man fra Rigsadvokatens side har set sig nødsaget til at justere på administrativ praksis i lyset af Højesterets dom i U 2016.1116 H.⁹⁴ Det kan endvidere udledes af dommen, at det er uden betydning hvorvidt skaden var en utilsigtet følge af det straffeprocessuelle indgreb, da skaden er dækket af det objektive ansvar. Der bliver af Rigsadvokaten anført et fint eksempel på grænsedragningen mellem hvornår skaden sker i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb, det anføres, at:

---

⁹⁰ U 2016.1116 H

⁹¹ U 2016.1116 H

⁹² U 2016.1116 H

⁹³ U 2016.1116 H

⁹⁴ Rigsadvokatens brev af 24. november 2016, side 3

” [...] en skade, der opstår på en genstand i forbindelse med, at genstanden beslaglægges eller tages i bevaring af politiet. Hvis politiet ved et hændeligt uheld beskadiger en genstand i forbindelse med, at den bliver beslaglagt, f.eks. i forbindelse med at politiet løfter genstanden op for at iværksætte beslaglæggelsen, må skaden på genstanden, uanset at den er hændelig, anses for at være en følge af selve det straffeprocessuelle indgreb (beslaglæggelsen). Flytningen af genstanden må i den givne situation anses for at være udført som et led i politiets arbejdsopgave i forbindelse med beslaglæggelsen. Et erstatningskrav i anledning af skaden vil derfor som udgangspunkt være omfattet af retsplejelovens § 1018 b.”⁹⁵

Det kan altså udledes, at vi er indenfor det straffeprocessuelle indgreb og dermed det objektive ansvar, når politiassistenten håndterer genstanden for eksempel i forbindelse med en beslaglæggelse eller ransagning. Modsætningsvist må det kunne konstateres, at såfremt politiassistenten ikke længere håndterer genstanden, men at genstanden for eksempel blot befinder sig i politiets koster rum, er vi uden for retsplejelovens § 1018 b.

Det kan endelig modsætningsvist udledes, at anklagemyndigheden frem til dommen i U 2016.1116 H har behandlet erstatningskrav vedrørende hændelige skader efter retsplejelovens § 1018 h, ligesom det fremgår af årsberetningen. Der er dog med dommen sket en markant ændring af hvordan krav vedrørende hændelige skader skal behandles.

8.4 Delkonklusion

Det kan på nuværende tidspunkt konstateres, at Anklagemyndigheden som udgangspunkt har behandlet krav om erstatning for skader på genstande efter retsplejelovens § 1018 h og dermed de almindelige erstatningsregler. Her gælder, at den erstatningssøgende må kunne påvise at skadevolderen (politiassistent) har handlet culpøst i forbindelse med den opståede skade. Denne fortolkning og anvendelse af retsplejelovens § 1018 h synes ikke at være til gavn for den borger, der måtte have et erstatningskrav. Dette skyldes, at det kan være svært at føre bevis for, at en skadevolder har handlet culpøst samt at der efter de øvrige erstatningsbestemmelser er et objektivt ansvar, hvorefter skadevolderen er ansvarlig uanset hvad. Da der er meget lidt at finde om hændelige skader i forarbejderne til retsplejelovens § 1018 b, kan det være svært at vurdere hvorvidt lovgivers hensigter stemmer overens med anklagemyndighedens praksis. Det kan dog konstateres, at man ved

---

⁹⁵ Rigsadvokatens brev af 24. november 2016, side 3 ff.

udformningen af bestemmelsen har tiltænkt denne som en skønsmæssig bestemmelse, hvorefter erstatning skal fastsættes ud fra et konkret skøn. Da lovens overordnede formål er at kompensere borgeren for uretmæssige indgreb og skader, stemmer forarbejderne dog bedre overens med den fortolkning der følger af dommen i U 2016.1116 H. Denne fortolkning synes nemlig at være mere gavnlig for borgeren end den anklagemyndighed indtil dommen anvendte.

Der er med dommen i U 2016.1116 H sket en markant ændring på området for politiets erstatningsansvar for hændelige skader. Hvor man før har behandlet hændelige skader efter retsplejelovens § 1018 h, skal der nu ske en sondring mellem hvorvidt skaden er sket i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb eller efter et sådant indgreb. Er skaden sket som led i det straffeprocessuelle indgreb skal et erstatningskrav nu behandles efter retsplejelovens § 1018 b og dermed det objektive ansvar. Denne fortolkning synes mere fordelagtig for borgeren, idet der ikke skal bevises at skadevolderen har handlet ansvarspådragende. Den erstatningsøgende skal dog ikke have udvist egen skyld i en sådan grad, at erstatning må nægtes. Det vil i forbindelse med analyse af administrativ praksis og yderligere retspraksis blive belyst, hvorvidt Anklagemyndigheden følger retningslinjerne i årsberetningen eller U 2016.1116 H.

9. Anklagemyndighedens fortolkning af retsplejelovens § 1018 h

I det følgende afsnit analyseres retsplejelovens § 1018 h gennem inddragelse af Anklagemyndighedens Årsberetning af 1998-1999, bind 2, Rigsadvokatmeddelelsen om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a samt Højesterets dom i U 2016.1116 H. Dette sker ligesom i ovenstående afsnit med henblik på at danne en forståelse af anklagemyndighedens anvendelse af bestemmelsen samt med henblik på at kunne belyse sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h.

9.1 Anklagemyndighedens Årsberetning

Det følger af årsberetningen, at det karakteristiske for sager der behandles efter retsplejelovens § 1018 h er, at der er begået en fejl fra politiets, anklagemyndighedens eller domstolenes side i forbindelse med den strafferetlige forfølgning.⁹⁶ Det fremgår endvidere, at sådanne sager kræver en helt konkret vurdering af den enkelte myndigheds adfærd set i forhold til de regler og normer der måtte være for

---

⁹⁶ AÅ 1998-1999, bind 2, side 71

den enkelte myndighed.⁹⁷ Dette stemmer ganske fint overens med både forarbejderne til bestemmelsen samt de almindelige betragtninger vedrørende erstatning efter de almindelige erstatningsregler. Her ser man som udgangspunkt på hver enkelt skade/skadevolder og vurderer hvorvidt der er handlet ansvarspådragende og der dermed skal ydes erstatning.

Det fremgår ligeledes af årsberetningen samt afgørelsen i U 1990.840 V, at den afgørende instans ikke ukritisk må lægge særmyndigheders oplysninger til grund i afgørelsen. I sagen fandt Landsretten, at der ved tiltalerejsning var udvist en ansvarspådragende adfærd, idet forholdet var bagatelagtigt. Den erstatningssøgende fik derfor erstatning for transportudgifter og tabt arbejdsfortjeneste. Dommen illustrerer endvidere, at sigtelser og tiltalerejsning der som udgangspunkt ikke er omfattet af retsplejelovens § 1018 b, i nogle tilfælde kan medføre erstatning efter retsplejelovens § 1018 h såfremt der er udvist culpa.⁹⁸

I forhold til politiets erstatningsansvar for hændelig skadevoldelse følger det af årsberetningen, at hændelige skader på genstande som er taget i bevaring eller beslaglagt af politiet i forbindelse med en strafforfølgning, ikke giver ret til erstatning, medmindre myndighedernes opbevaring kan anses som uforsvarlig/culpøs.⁹⁹ Dette sås blandt andet i U 1993.311 H, hvor et parti kaviar ikke blev opbevaret ved den korrekte temperatur hos politiet. Det kan altså modsætningsvist udledes, at såfremt der sker en hændelig skade i forbindelse med politiets opbevaring af en genstand, og at opbevaringen har været forsvarlig, kan et erstatningsansvar for det offentlige ikke komme på tale.

Da der ikke foreligger særlig mange betragtninger vedrørende politiets hændelig skadevoldelse i forarbejderne til retsplejelovens § 1018 h, er det svært at vurdere hvorvidt lovgivers hensigter stemmer overens med anklagemyndighedens anvendelse af bestemmelsen. Der er dog tale om erstatning efter dansk rets almindelige erstatningsregler, hvorfor der muligvis ikke kan ske den helt store fortolkning af anvendelsesområdet for denne. Der foreligger ganske klare regler for, hvornår erstatning efter dansk ret kan ydes. Det essentielle er at se på hvilke momenter Anklagemyndigheden og retssystemet tillægger vægt ved vurdering af sager efter retsplejelovens § 1018 h. Dette sker gennem analyse af administrativ praksis og retspraksis.

---

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ U 1990.840 V

⁹⁹ AÅ 1998-1999, bind 2, side 72.

9.2 Rigsadvokatmeddelelsen om erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a

Af rigsadvokatmeddelelsen af 4. januar 2023 pkt. 4.8 om erstatning i henhold til retsplejelovens § 1018 h, henvises der overordnet til Anklagemyndighedens Årsberetning 1998-1999, afsnit 7, afgørelser på anklagemyndighedens vidensbase samt retspraksis.¹⁰⁰

Derudover henledes opmærksomheden på Højesterets dom i U 2016.1116 H, hvorefter krav om erstatning for en hændelig skade, der er en følge af selve det straffeprocessuelle indgreb, som udgangspunkt skal anses som omfattet af det objektive ansvars i retsplejelovens § 1018 a-d.¹⁰¹ Der henvises endvidere til Rigsadvokatens brev af 24. november 2016, der går i dybden med ovenstående Højesterets dom samt belyser sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og h.

Højesterets' dom i U 2016.1116 H er allerede gennemgået og analyseret i afsnit 8.3, hvorfor dette ikke vil blive gentaget. Jeg vil dog kort fremhæve de vigtigste pointer fra dommen der relaterer sig til retsplejelovens § 1018 h.

Det kan af dommen udledes, at skader på genstande som sker efter et straffeprocessuelt indgreb som udgangspunkt skal behandles efter retsplejelovens § 1018 h. Dette er f.eks. de tilfælde hvor genstande går i stykker i forbindelse med politiets opbevaring. En sådan skade vil kunne tilregnes myndigheden som culpøs adfærd, hvorfor borgeren som udgangspunkt er berettiget til erstatning. Der vil kunne tænkes på eksempler, hvor en politiassistent f.eks. falder over en sten i forbindelse med ransagning af en bil og dermed pådrager bilen ridser. I et sådan tilfælde vil erstatningskravet ligeledes skulle behandles efter retsplejelovens § 1018 h, fordi handlingen ikke er udført som led i politiets arbejdsopgave i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb og dermed ikke kan falde ind under det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b.¹⁰²

9.3 Delkonklusion

Det kan konstateres, at den der fremsætter et krav efter retsplejelovens § 1018 h skal kunne påvise at politiet, anklagemyndigheden eller domstolene har handlet ansvarspådragende i forbindelse med strafforfølgning. Det kan endvidere konstateres, at det er en konkret vurdering i hver enkelt sag

---

¹⁰⁰ RM (2023), side 27

¹⁰¹ RM (2023), side 27

¹⁰² Rigsadvokatens brev af 24. november 2016, side 4.

hvorvidt betingelserne for at yde erstatning er opfyldt. Der er som udgangspunkt, ud fra forarbejder, årsberetning og Rigsadvokatmeddelelsen, overensstemmelse mellem lovgivers hensigter og anklagemyndighedens fortolkning af bestemmelsen. Det skal dog gennem senere analyse af administrativ praksis og retspraksis belyses hvorvidt dette stemmer overens med lovgivers hensigter for bestemmelsen. Det kan endelig konstateres, at der efter dommen i U 2016.1116 H konstateres en sondring mellem hvorvidt en hændelig skade er sket i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb eller efter, ligesom det skal vurderes hvorvidt skaden opstod som følge af en handling der blev udført i forbindelse med myndighedens almindelige arbejdsopgaver eller ej. Der er således med denne dom lagt en retningslinje for hvornår erstatningskrav skal behandles efter retsplejelovens §§ 1018 b eller 1018 h. Det vil ligeledes gennem analyse af administrativ praksis og retspraksis blive belyst, hvorvidt dette præjudikat bliver efterfulgt.

10. Analyse af administrativ praksis fra Statsadvokaten i Viborg

I det følgende vil der blive foretaget en analyse af anklagemyndighedens anvendelse af retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h, i sin administrative praksis gennem inddragelse af 22 afgørelser fra Statsadvokaten i Viborg fra perioden 2017 til 2022. De udvalgte afgørelser er udfundet ved en konkretiseret søgning på ordet ”ødelagt” som et nævnt ord i sagsakter i statsadvokatens sagssystem ”Platina”. Herved fremkommer alle sager, hvori ordet ”ødelagt” indgår. Ved søgningen fremkom i alt 276 sager, hvoraf afgørelser der specifikt omhandlede retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h herunder ødelagte genstande, blev nøje udvalgt. Afgørelser, der i hovedsagen omhandler erstatning for frihedsberøvelse, er derfor indledningsvist i processen blevet fravalgt. Dette valg er som udgangspunkt truffet for at afgrænse specialet til at omhandle lige netop problematikken vedrørende politiets erstatningsansvar for hændelige skader. Derfor er der alene inddraget 22 af de oprindelige 27 afgørelser, der blev givet aktindsigt i. Dette skyldes, at afgørelserne efter nærmere gennemgang ikke havde nogen relevans for nærværende speciale.

To af de udvalgte afgørelser indeholder ligeledes en afgørelse fra Rigsadvokaten som rekursinstans, hvilket kan give en antydning af rekursinstansen anvendelse af og holdning til bestemmelserne. Der er endvidere hovedsageligt udvalgt afgørelse hvor der ikke ydes erstatning, da der til disse afgørelser medfølger en begrundelse for hvorfor erstatning nægtes. Disse afgørelser giver derfor et indblik i de momenter der tillægges vægt når der træffes afgørelse om ikke at yde erstatning. Der analyseres dog tre afgørelser hvor der ydes erstatning, således at jeg til sammenligning kan se i hvilke tilfælde

borgeren faktisk skal have erstatning, herunder hvilke momenter der tillægges vægt i afvejningen heraf.

Opmærksomheden skal henledes på, at jeg i kraft af mit arbejde som studentermedhjælper hos Statsadvokaten i Viborg har behandlet nogle af de sager der indgår i analysen. Mit navn vil derfor fremgå på nogle af afgørelserne. Jeg skal endvidere gøre opmærksom på, at jeg alene har adgang til de afgørelser der er truffet af Statsadvokaten i Viborg og således ikke de afgørelser der måtte være truffet af Statsadvokaten i København. Analysen vil derfor alene give et indblik i og en forståelse af Statsadvokaten i Viborgs anvendelse af bestemmelserne. Det samme gælder Rigsadvokatens afgørelser, her har jeg alene adgang til de afgørelser hvor Statsadvokaten i Viborgs afgørelse er blevet påklaget. I dette speciale er der som sagt alene tale om to påklagede afgørelser, hvorfor der ikke kan udledes nogen generel betragtning om hvorvidt Rigsadvokaten benytter samme anvendelse af bestemmelserne som Statsadvokaten i Viborg. Én af de to påklagede afgørelser blev ligeledes indbragt for retten, hvorfor denne byretsdom ligeledes vil blive analyseret i nærværende afsnit.

Afgørelserne analyseres i lyset af dommen i U 2016.1116 H, da den har en signifikant præjudikatsværdi på området vedrørende politiets erstatningsansvar for hændelige skader. Dette sker med henblik på i specialets konklusion at diskutere politiets erstatningsansvar for hændelige skader samt at belyse sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h.

Afgørelserne er endvidere opdelt i fire kategorier bestemt efter udfaldet af den administrative afgørelse. Der skelnes konkret mellem afgørelser der omhandler § 1018 b, herunder sager hvor der ydes og dernæst ikke ydes erstatning. Der er ligeledes en kategori med afgørelser der omhandler retsplejelovens § 1018 h, herunder sager hvor der ydes og dernæst ikke ydes erstatning.

10.1 Tilfælde, hvor der ikke ydes erstatning under henvisning til retsplejelovens § 1018 b

Som bemærket ovenfor tager retsplejelovens § 1018 b, navnlig sigte på de situationer, hvor en sigtet har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb end frihedsberøvelse. Til de straffeprocessuelle indgreb der henføres til § 1018 b er blandt andet indgreb i meddelelshemmeligheden, legemsindgreb, ransagning, beslaglæggelse, personundersøgelser mv. Som det også er nævnt i afsnit 8.3, følger det af afgørelsen i U 2016.1116 H, at såfremt en hændelig skade sker som led i den strafferetlige forfølgning, skal et eventuelt erstatningskrav behandles efter retsplejelovens § 1018 b,

ligesom det af afgørelsen samt lovforarbejder tydeligt fremgår at krav vedrørende hændelige skader førhen er blevet behandlet efter retsplejelovens § 1018 h.

Der vil i dette afsnit alene blive analyseret en enkelt afgørelse, da størstedelen af de resterende afgørelser er henført under retsplejelovens § 1018 h. Dette kan skyldes, at anklagemyndigheden endnu ikke har afstemt sin praksis med afgørelsen i U 2016.1116 H og derfor fortsat henfører krav om hændelige skader under retsplejelovens § 1018 h, jf. også Anklagemyndighedens Årsberetning side 73.

SAV-2022-3100101-931: Erstatningssøgende (herefter E) blev i sagen standset af politiet, idet denne kørte med høj hastighed på sin scooter. E blev i forbindelse med politiforretningen sigtet for kørsel på konstruktivt ændret scooter og manglende forsikring. I forbindelse med indtransport af E's scooter skete der en skade på udstødningen. E modtog efterfølgende en bøde og en betinget frakendelse af førerretten som følge af sigtelserne. E fremsatte herefter krav om erstatning for den ødelagte udstødning. Statsadvokaten fandt, at kravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 b, jf. § 1018 a, stk. 2 under henvisning til, at skaden skete i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb samt at E modtog en bøde for sigtelserne. Statsadvokaten fandt ikke, at der forelå et erstatningsbegrundende misforhold mellem bøden på 1.250 kr., og udstødningen til en værdi af 1.299,95 kr. Statsadvokaten fandt endelig, at såfremt der forelå et erstatningsbegrundende misforhold, havde E udvist en sådan grad af egen skyld, at erstatning måtte nægtes som følge heraf. Statsadvokaten henviste i afgørelsen til dommen i U 2016.1116 H.

10.1.1 Analyse

Ved gennemgang af ovenstående afgørelse kan det udledes, at den hændelige skade på scooteren, i overensstemmelse med U 2016.1116 H, henføres under retsplejelovens § 1018 b, idet skaden opstår i forbindelse med politiets transport af scooteren. Skaden påføres således i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb. Herefter nægtes erstatning under henvisning til, at der ikke foreligger et erstatningsbegrundende misforhold mellem den modtagne bøde og selve skaden. Her skal det bemærkes, at det kan virke unaturligt at snakke om et misforhold mellem en bøde og en skade, da man som udgangspunkt ikke kan måle en konkret forskel mellem disse. Men som anført ovenfor, kan retsplejelovens § 1018 b henføres under reglerne i retsplejelovens § 1018 a i sin helhed.

Afgørelsen synes at være i overensstemmelse med afgørelsen i U 2016.1116 H, idet det er uden betydning hvorvidt skaden var en utilsigtet følge af det straffeprocessuelle indgreb. Da skaden var dækket af det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b skulle der som udgangspunkt ydes erstatning såfremt betingelserne herfor var opfyldt, medmindre der ikke forelå et misforhold eller egen skyld. Det er således korrekt at nægte erstatning, da der ikke forelå et erstatningsbegrundende misforhold i sagen samt at E havde udvist egen skyld.

Det kan herefter udledes, at statsadvokatens afgørelse, i dette tilfælde, stemmer overens med det præjudikat der fulgte med afgørelsen i U 2016.1116 H. Der er dog nogle uoverensstemmelser mellem afgørelsen på den ene side og Anklagemyndighedens Årsberetning på den anden side, idet den hændelig skade henføres under retsplejelovens § 1018 b og ikke § 1018 h. Afgørelsen ligger således op til en diskussion af hvorvidt årsberetningen bør revideres og tilpasses til at stemme overens med præjudikatet i U 2016.1116 H. Dette under hensyn til, at borgeren i tilfælde af hændelige skader skal kunne forudse sin retsstilling.

10.2 Tilfælde, hvor der ydes erstatning under henvisning til retsplejelovens § 1018 b

I det følgende analyseres to administrative afgørelser hvoraf én af afgørelserne ligeledes er blevet behandlet af Rigsadvokaten som rekursinstans. Afgørelsen fra Rigsadvokaten analyseres med henblik på at belyse rekursinstansens anvendelse af retsplejelovens § 1018 b samt hvorvidt denne anvendelse stemmer overens med statsadvokatens.

SAV-2021-3100101-1106: E, der kørte på knallert, blev i sagen standset af politiet med henblik på kontrol af knallertens hastighed på et rullefelt. I forbindelse med hastighedsmålingen holdt en betjent fast i knallerten, hvorved et stykke af knallertens plastikpanel knækkede af. E blev i forbindelse med politiforretningen sigtet for overtrædelse af færdselsloven og modtog en bøde samt en betinget frakendelse af førerretten som følge af sigtelsen. E fremsatte herefter krav om erstatning for det afknækkede plastikpanel. Statsadvokaten fandt, at kravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 b, hvorefter der blev ydet erstatning for skjolde til knallerten.

SAV-2021-3100101-1183: E blev i sagen sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og i forbindelse hermed visiteret. Der blev i forbindelse med visitationen fundet 2,26 gram hash, ligesom E's jakke blev beskadiget. E fremsatte herefter krav om erstatning for den ødelagte jakke, selvom

straffesagen mod E fortsat var verserende. Statsadvokaten fandt at kravet, under henvisning til U 2016.1116 H, skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 b, idet skaden opstod i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb. Der blev herefter ydet en skønsmæssig erstatning for den ødelagte jakke. Afgørelsen blev påklaget til Rigsadvokaten.

RA-2021-3100206-479: Klagesagen fra ovenstående afgørelse fra Statsadvokaten omhandlede det beløb som E ønskede i erstatning for skaden på jakken. Rigsadvokaten fandt, at politiet som udgangspunkt var objektivt ansvarlige efter retsplejelovens § 1018 b, men at E havde udvist egen skyld i en sådan grad at erstatning ikke burde ydes. Rigsadvokaten henviste i den forbindelse til afgørelsen i U 2016.1116 H, hvor kravet blev henført under retsplejelovens § 1018 b, men hvor erstatning blev nægtet under henvisning til egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3. Rigsadvokaten fandt derfor ikke at E var berettiget til erstatning, jf. U 2016.1116 H.

10.2.1 Analyse

Ud fra ovenstående afgørelser kan det udledes, at statsadvokaten som udgangspunkt følger præjudikatet i U 2016.1116 H, idet kravet henføres under retsplejelovens § 1018 b, da skaden opstår i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb. Der er dog nogle kritikpunkter og uoverensstemmelser med både U 2016.1116 H og statsadvokatens øvrige afgørelser. Under henvisning til den ovenfor analyserede afgørelse fra statsadvokaten i sagen med nr. 101-931, synes det mere korrekt at henføre kravet i 101-1106 under retsplejelovens § 1018 b, jf. § 1018 a, stk. 2, idet E i denne sag modtager en bøde og en betinget frakendelse af førerretten. Set ud fra et lighedshensyn, burde statsadvokaten som forvaltningsmyndighed være bundet af egne afgørelser og dermed træffe afgørelse i overensstemmelse med egen praksis på området. Henset til, at der er pålagt et retligt skøn i retsplejelovens § 1018 b, burde afgørelserne ikke falde vilkårligt ud, jf. også Carsten Munk Hansens betragtninger herom.¹⁰³ Idet de to afgørelser fra statsadvokaten er direkte sammenlignelige, burde resultatet ud fra et lighedshensyn munde ud i samme resultat.

Idet der ikke gives nogen begrundelse når der ydes erstatning, er det vanskeligt at vurdere hvad statsadvokaten har lagt vægt på i forbindelse med udbetalingen af erstatning. Et bud kan være, at man

---

¹⁰³ Munk-Hansen, Carsten. (2022). *Retsvidenskabsteori* (3. udg.), Djøf Forlag, side 351

ikke har været opmærksom på det forhold at E faktisk modtog en straf for forholdet. Har man overset dette, er det jo helt korrekt og i overensstemmelse med U 2016.1116 H, at der skal ydes erstatning når der sker en hændelig skade i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb.

Det kan ud fra analysen af sagen med nr. 101-1183 udledes, at statsadvokaten til trods for at straffesagen mod E fortsat var verserende, henførte kravet vedrørende den ødelagte jakke under retsplejelovens § 1018 b. Dette sker under henvisning til afgørelsen i U 2016.1116 H. Denne afgørelse var Rigsadvokaten ikke enig i, da man her vurderede at E havde udvist egen skyld i en sådan grad at erstatning ikke burde ydes. Både statsadvokatens og Rigsadvokatens afgørelse synes dog ikke at stemme overens med loven. Det følger af retsplejelovens § 1018 b, at der kan ydes erstatning efter samme reglerne som retsplejelovens § 1018 a. Det må derfor være en forudsætning for behandling af kravet at påtale mod den sigtede enten er opgivet eller den pågældende er frifundet ved dom, jf. retsplejelovens § 1018 a. Det synes derfor mere korrekt at afvise kravet om erstatning under henvisning til, at straffesagen mod E ikke er endeligt afsluttet. Dette skyldes, at E potentielt kunne blive dømt for forholdet, hvorfor kravet efterfølgende skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 b, jf. § 1018 a, stk. 2.

Det kan herefter udledes, at det er vanskeligt at vurdere hvad statsadvokaten tillægger vægt når der ydes erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 b. Dette kunne løses ved, ligesom når erstatning nægtes at give den erstatningssøgende en begrundelse for afgørelsen. Dette vil kunne give borgeren en ide om hvilke krav der stilles til at kunne yde erstatning, ligesom borgeren for fremtiden vil kunne forudse sin retsstilling når en hændelig skade opstår. Generelt, uagtet om der ydes erstatning eller ej, synes det helt essentielt at give en begrundelse til borgeren, der således fremover vil kunne forudse sin retsstilling. Det synes endvidere helt essentielt, at statsadvokaten ud fra et lighedshensyn følger sine egne afgørelser således at der i helt sammenlignelige tilfælde gives samme afgørelse.

Ud fra analysen i nærværende afsnit kan det udledes, at der tages højde for præjudikatet i U 2016.1116 H, dog med den ulempe at statsadvokaten ikke i alle tilfælde anvender dommen korrekt i sin helhed samt at statsadvokaten ikke i alle tilfælde træffer afgørelse i overensstemmelse med egen administrative praksis. Rigsadvokaten som rekursinstans tager ligeledes højde for afgørelsen i U 2016.1116 H, dog således at der ikke tages højde for reglerne i retsplejelovens § 1018 a. Både statsadvokaten og Rigsadvokaten kunne således med fordel få afstemt hvad man skal være særligt

opmærksom på i forbindelse med sagsbehandling, herunder klarlægge en fælles retning for afgørelser der henføres under retsplejelovens § 1018 b.

10.3 Tilfælde, hvor der ikke ydes erstatning under henvisning til retsplejelovens § 1018 h

Som bemærket ovenfor tager retsplejelovens § 1018 h, navnlig sigte på de situationer, hvor der i forbindelse med et straffeprocessuelle indgreb er begået en fejl fra de strafforfølgende myndigheders side. Der skal således, modsat det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b, kunne påvises en culpøs fejl. Som det også er nævnt i afsnit 8.2, følger det af afgørelsen i U 2016.1116 H, at såfremt en hændelig skade sker efter et straffeprocessuelt indgreb, skal et eventuelt erstatningskrav behandles efter retsplejelovens § 1018 h.

Analysen i dette afsnit vil tage udgangspunkt i 16 afgørelser fra statsadvokaten, en afgørelse fra Rigsadvokaten som rekursinstans samt en byretsdom der omhandler statsadvokaten og rigsadvokatens afgørelse. Der redegøres alene for sagsforløbet i fem af statsadvokatens afgørelser, da 11 øvrige afgørelser hver især kan sammenlignes med én af disse. Den store sagsmængde i dette afsnit kan skyldes, at anklagemyndigheden endnu ikke har afstemt sin praksis med afgørelsen i U 2016.1116 H og derfor fortsat henfører alle krav om hændelige skader under retsplejelovens § 1018 h.

SAV-2021-3100101-559: E blev i sagen standset af politiet, idet dennes knallert ikke var forsynet med en nummerplade. E blev derfor sigtet for overtrædelse af registreringsbekendtgørelsen, ligesom knallertens hastighed blev målt på et rullefelt. E modtog som følge af sigtelsen en bøde. E fremsatte efterfølgende krav om erstatning for en ødelagt cylinder der, efter det af E oplyste, gik i stykker i forbindelse med målingen på rullefeltet. Statsadvokaten fandt at kravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 h og nægtede erstatning under henvisning til, at kravet ikke var tilstrækkeligt dokumenteret. Se også SAV-2020-3100101-145, der har et sammenligneligt sagsforløb.¹⁰⁴

SAV-2021-3100101-1317: I sagen ransagede politiet en adresse, hvor E's far var tilmeldt. I forbindelse med ransagningen beslaglagde politiet en Verner Pantone lampe, som tilhørte E. Lampen var på adressen, idet E's far skulle reparere denne. Under politiets håndtering af lampen gik den fra hinanden, formegentlig grundet den reparation der var foretaget. Da E fik lampen udleveret, kunne

---

¹⁰⁴ SAV-2020-3100101-145

det konstateres at den var gået i stykker. E fremsatte herefter krav om erstatning for den ødelagte lampe. Statsadvokaten fandt, at kravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 h og nægtede erstatning under henvisning til, at kravet ikke var tilstrækkeligt dokumenteret. Statsadvokaten oplyste i forbindelse med nægtelsen, at politiet hverken kunne be- eller afkræfte hvorvidt skaden var påført i politiets varetægt.

SAV-2021-3100101-972: I sagen blev E standset i forbindelse med rutinemæssig kontrol af personbil. I forbindelse med kontrollen blev E bedt om at fjerne noget af bilens folie, som var påsat over bilens stelnummer. Politiet skønnede efterfølgende at bilen var klonet, idet stelnummeret var nylavet og ikke fabriksfremstillet. Der blev efterfølgende fremsat krav om erstatning for den ødelagte folie. Statsadvokaten fandt, at kravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 h og nægtede erstatning under henvisning til, at politiet ikke havde handlet ansvarspådragende ved at få fjernet folien fra bilen. Se også afgørelserne med nr. 101-226, 101-1317, 101-935, 101-1219, 101.127 og 101-730.

SAV-2020-3100101-1196: I sagen fik E ransaget sin bopæl og blev i den forbindelse sigtet for overtrædelse af straffeloven. I forbindelse med ransagningen beslaglagde politiet en række effekter, herunder nogle harddisk og tilhørende software. E fremsatte efterfølgende krav om erstatning for en ødelagt harddisk og tilhørende software. Statsadvokaten fandt, at kravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 h og nægtede erstatning under henvisning til, at politiet ikke havde handlet ansvarspådragende samt at kravet ikke var tilstrækkeligt dokumenteret. Se også afgørelserne med nr. 101-741, 101-607, 101-1228 og 101-555.

SAV-2021-3100101-1049: I sagen fik E ransaget sin bopæl idet der forelå en mistanke om salg af euforiserende stoffer fra adressen. Der blev i forbindelse med ransagningen beslaglagt en PH 5-armet loftslampe samt to andre PH-lamper. Ved senere udlevering af lamperne kunne E konstatere, at den ene lampe var ødelagt. E fremsatte derfor krav om erstatning for den ødelagte lampe. Statsadvokaten fandt, at kravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 h og nægtede erstatning under henvisning til, at kravet ikke var tilstrækkeligt dokumenteret. Statsadvokaten fandt endvidere, at politiet havde handlet ansvarspådragende i forbindelse med opbevaringen af lampen.

10.3.1 Analyse

Ud fra ovenstående gennemgang af administrativ praksis fra Statsadvokaten i Viborg er det ikke umiddelbart muligt at udlede nogle klare retningslinjer for, hvilke elementer der tillægges vægt i forbindelse med afvejningen af hvorvidt kravet skal behandles efter retsplejelovens §§ 1018 b eller h. Jeg vil i det følgende forsøge at inddеле analysen af afgørelserne i nogle underkategorier, da flere af afgørelserne er sammenlignelige og ligger op til samme diskussion.

10.3.1.1 Retsplejelovens § 1018 b, jf. § 1018 a, stk. 2

Ud fra gennemgangen af afgørelserne nr. 101-559 og 101-145, der afgøres i medfør af retsplejelovens § 1018 h, synes der at være en diskrepans både med U 2016.1116 H samt statsadvokatens øvrige administrative afgørelser. I begge sager sker der en hændelig skade på en knallert, ligesom den erstatningssøgende i begge sager modtager en bøde som følge af sigtelsen mod denne. Disse to afgørelser er således direkte sammenlignelige med statsadvokatens afgørelse i 101-1106 hvor der blev ydet erstatning for skaden og 101-931 hvor erstatning blev nægtet under henvisning til, at der ikke forelå et erstatningsbegrundende misforhold mellem skaden og bøden. Til trods for, at sagsforløbet, bøden og skaden er sammenlignelige i disse fire sager, er de afgjort vidt forskelligt. Det synes at være i klar modstrid med afgørelsen i U 2016.1116 H, at henføre skaderne i 101-559 og 101-145 under retsplejelovens § 1018 h. Dette skyldes for det første, at skaden efter det oplyste er sket i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb, hvorfor kravet burde behandles efter retsplejelovens § 1018 b, jf. præjudikatet i U 2016.1116 H. Derudover modtager E i begge afgørelser en bøde som følge af sigtelsen, hvorfor kravet, ligesom i 101-931, burde henføres under retsplejelovens § 1018 b, jf. § 1018 a, stk. 2. Herefter skulle der rettelig være foretaget en misforholdsvurdering mellem skaden og modtagne bøde. I stedet er begge afgørelser afgjort i medfør af retsplejelovens § 1018 h under henvisning til, at kravet ikke er tilstrækkeligt dokumenteret, hvilket ligeledes er problematisk idet der ikke i afgørelsen foreligger oplysninger om, hvad der i statsadvokatens optik anses som tilstrækkelig dokumentation for en skade. Afgørelserne i sagerne med nr.101-559 og 101-145 er således problematiske, både med henblik på at de er afgjort efter den forkerte bestemmelse i retsplejeloven samt fordi at borgeren ikke ud fra afgørelsen får indsigt i hvad der kræves af dokumentation. Afgørelserne er ligeledes diskutabile, idet de forekommer at være i modstrid med statsadvokatens egen praksis, hvilket indebærer at borgeren ud fra et lighedshensyn ikke vil kunne forudse sin retsstilling i lignende sager, da de behandles vidt forskelligt.

10.3.1.2 Kunne henføres under retsplejelovens § 1018 b

Ved gennemgang af afgørelserne med nr. 101-226, 101-1317, 101-972, 101-935, 101-1219, 101-127 og 101-730, synes det at kunne diskuteres hvorvidt afgørelserne er henført under den korrekte lovregel. Det kunne ud fra dommen i U 2016.1116 H udledes, at såfremt en hændelig skade var sket i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb, skulle et eventuelt erstatningskrav behandles efter retsplejelovens § 1018 b. Det synes derfor betænkeligt, at beskadigelse af en lampe i forbindelse med ransagning¹⁰⁵, tæpper der blev svinet til under ransagning¹⁰⁶ og ridser på knallert i forbindelse med kontrol heraf¹⁰⁷, bliver henført under retsplejelovens § 1018 h. Ved gennemgang af afgørelserne synes det derimod mere korrekt at henføre kravet under retsplejelovens § 1018 b, idet de hændelige skader efter det oplyste er sket i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb og ikke efterfølgende. Dertil fremgår det at erstatning i seks af de syv ovenfor fremhævede afgørelser nægtes under henvisning til, at politiet ikke har handlet ansvarspådragende i forbindelse med skaden. Såfremt kravet havde været henført under retsplejelovens § 1018 b, ville det objektive ansvar have gjort sig gældende, hvorfor statsadvokaten ikke ville kunne nægte erstatning under henvisning til manglende ansvarspådragende adfærd. Det er derfor muligt, at erstatningssøgende i disse sager ville have fået erstatning, såfremt afgørelsen var truffet i medfør af retsplejelovens § 1018 b og ikke § 1018 h. Dette selvfølgelig kun såfremt der ikke forelå et erstatningsbegrundende misforhold i sagen eller egen skyld.

Ud fra ovenstående betragtninger kan det konkret udledes, at det har særdeles stor betydning for den erstatningssøgende hvorvidt et krav behandles i medfør af retsplejelovens §§ 1018 b eller h. Dette fordi at borgeren ikke skal kunne påvise culpa i sager der er omfattet af retsplejelovens § 1018 b, som ellers giver anledning til en del erstatningsnægtelser. Derudover kan det, ligesom nævnt ovenfor udledes, at i der de sager hvor kravet afgøres i medfør af retsplejelovens § 1018 h og hvor erstatning nægtes grundet manglende dokumentation, ikke medfølger en beskrivelse af hvilke krav der stilles til dokumentationen for skaden. Den erstatningssøgende kan således godt være berettiget til erstatning, men fordi denne ikke har indsigt i reglerne vedrørende dokumentation, sker der ikke yderligere i sagen. Ud fra et borgerligt synspunkt synes dette kritisabelt, da man som overordnet myndighed burde vejlede borgeren på behørig vis, således at uret kan kompenseres tilstrækkeligt. Dette skal ses i lyset af forvaltningsmyndighedernes vejledningspligt overfor borgeren, jf. forvaltningslovens § 7. Den

---

¹⁰⁵ SAV-2021-3100101-1317

¹⁰⁶ SAV-2021-3100101-935

¹⁰⁷ SAV-2022-3100101-1219

offentligretlige lovgivning er ofte kompliceret og omfangsrig, det kan derfor ikke forlanges at borgeren skal kende den. Derfor har forvaltningen pligt til, ud fra loven, retsgrundsætningen om vejledningspligt samt ud fra god forvaltningsskik, at vejlede borgeren i mødet med lovgivning.¹⁰⁸ Dette indebærer ligeledes, at både statsadvokaten og Rigsadvokaten vejleder borgeren om, hvad der menes med ”tilstrækkelig dokumentation”, da dette ikke lige umiddelbart kan udledes af loven.

10.3.1.3 Krav der er afgjort i medfør af retsplejelovens § 1018 h

I dette afsnit foretages der er analyse af afgørelserne med nr.101-741, 101-1196, 101-1049, 101-607, 101-1228 og 101-555, med særligt fokus på 101-1196 og 101-1049. Disse afgørelser behandles under nærværende afsnit, da de alle er blevet afgjort i medfør af retsplejelovens § 1018 h. Disse afgørelser skiller sig ud fra de resterende afgørelser der er afgjort efter samme bestemmelse, idet de, efter min analyse, er blevet henført under den korrekte lovregel. Der er dog fortsat nogle elementer der kan diskuteres, herunder begrundelsen der gives til borgeren.

Analysen i nærværende afsnit vil hovedsageligt omhandle afgørelserne 101-1196 og 101-1049, da disse giver grund til nogle særlige bemærkninger. I afgørelsen med nr. 1196 fremgår det af sagsforløbet, at:

”Politiet har i den forbindelse oplyst, at de ikke bemærkede noget unormalt ved harddisken, mens den var i deres varetægt, og at harddisken ikke var udsat for fysiske påvirkninger, der beskadigede den, men at det ved tilslutning af en harddisk risikeres, at hardwaren og softwaren påføres skader.”

Erstatning nægtes i sagen under henvisning til, at politiet ikke har handlet ansvarspådragende samt at kravet ikke er tilstrækkeligt dokumenteret. Det synes ikke korrekt at konkludere, at politiet ikke har handlet ansvarspådragende i sagen, da de jævnfør ovenstående citat, selv oplyser at der kan ske skade på hardware og software ved tilslutning. Ville det i sådan et tilfælde, hvor der er tale om berettiget tvivl om hvorvidt skaden kan være sket i forbindelse med politiets håndtering, ikke være mest hensigtsmæssigt at imødekomme borgeren, der står overfor en myndighed? Det er min vurdering, at

---

¹⁰⁸ Bønsing, Sten. (2018). *Almindelig forvaltningsret* (4.udg.), Djøf Forlag, side 249

hvor der er den mindste tvivl om hvornår/hvordan skaden er sket bør borgeren kompenseres, da denne er ”den svage” part i mødet med politiet som myndighed. Dette kan også være statsadvokatens holdning, idet man til slut i afgørelsen påpeger at kravet ikke er tilstrækkeligt dokumenteret. Alene fordi der ikke er handlet ansvarspådragende ville erstatning være udelukket efter retsplejelovens § 1018 h. Men statsadvokaten vælger alligevel at skrive at kravet ikke er tilstrækkeligt dokumenteret, hvilket kan indikere, at sagen muligvis var blevet behandlet anderledes såfremt kravet var veldokumenteret fra den erstatningssøgende. Ud fra præjudikatet i U 2016.1116 H, er det dog helt korrekt at henføre kravet under retsplejelovens § 1018 h, idet den påståede skade under alle omstændigheder må være sket efter det straffeprocessuelle indgreb. Statsadvokaten har således henført forholdet under den korrekte lovregel, men der er tvivl om hvorvidt borgeren i et tvivlstilfælde som dette burde kompenseres.

I afgørelsen med nr. 101-1049 fremgår det af sagsforløbet, at:

”Jeg [politiet] erindrer ikke om der var skade på lampen, men hvis der havde været synlige skader på lampen, er jeg ikke i tvivl om, at jeg ville have nævnt det i ransagningsrapporten. [...] Det fremgår endvidere, at en lampeskærm på den ene lampe var ødelagt ved udlevering.”

Erstatning i denne sag nægtes under henvisning til, at kravet ikke er tilstrækkeligt dokumenteret, ligesom statsadvokaten finder at politiet har handlet ansvarspådragende. Denne afgørelse er således markant forskellig fra de andre, da man her faktisk finder, at politiet har udvist culpa i forbindelse med opbevaring af lampen. I denne sag ses ingen skader på lampen i forbindelse med ransagning, men der konstateres skader ved udlevering. Skaden må således unægtelig være opstået under politiets opbevaring af lampen, hvilket er ansvarspådragende i henhold til retsplejelovens § 1018 h. Dette fremgår også af præjudikatet i U 2016.1116 H, hvor det gøres klart, at skader der er opstået under politiets opbevaring som udgangspunkt berettiger erstatning efter retsplejelovens § 1018 h. Erstatning nægtes dog, ligesom i flere andre afgørelser¹⁰⁹, under henvisning til at kravet ikke er tilstrækkeligt dokumenteret. Ligesom tidligere nævnt, gives der ikke et konkret eksempel fra statsadvokaten på, hvad tilstrækkelig dokumentation er. Borgeren efterlades således med en skadet genstand som politiet

---

¹⁰⁹ SAV-2022-3100101-555, SAV-2021-3100101-935, SAV-2022-3100101-127, SAV-2021-3100101-1317, SAV-2022-3100101-1219.

er skyld i, uden hjælp til at opnå kompensation herfor. Statsadvokaten oplyser endvidere ikke borgeren om, at såfremt tilstrækkelig dokumentation fremsendes, kan sagen genoptages. Det er således vanskeligt for borgeren at vurdere hvad der menes med tilstrækkelig dokumentation, ligesom det er vanskeligt for en almen borger at vide, at såfremt man fremsender dokumentationen kan kravet faktisk genoptages. Der foreligger ikke yderligere på denne sag, hvorfor den erstatningsøgende altså ikke har fremsendt noget yderligere.

Det kan ud fra en analyse af ovenstående to afgørelser udledes, at statsadvokaten i sagerne følger præjudikatet i U 2016.1116 H og henfører kravene under retsplejelovens § 1018 h, da skaden er opstået efter det straffeprocessuelle indgreb. Der kan endvidere udledes en skepsis omkring hvorvidt det er korrekt at lade borgeren bære tabet for en skade i tilfælde, hvor der er en berettiget tvivl om hvordan/hvornår en hændelig skade er opstået. Denne skepsis kommer sig af, at borgeren er den svage part i mødet med politiet som myndighed og derfor ikke har samme ressourcer og kapacitet som politiet. Der kan endelig udledes en konkret undren over, at statsadvokaten ikke giver borgeren oplysninger om, hvad der menes med tilstrækkelig dokumentation. Borgeren er som sagt den svage part, hvorfor denne burde blive vejledt så godt som muligt og da særligt i tilfælde hvor politiet faktisk har handlet ansvarspådragende.

Det kan ud fra de mange afgørelser hvor erstatning nægtes under henvisning til manglende dokumentation diskuteres hvorvidt statsadvokaten og Rigsadvokaten som forvaltningsmyndighed har sat ”skøn under regel”.¹¹⁰ I afgørelser efter både §§ 1018 b og 1018 h burde der i alle sager laves en konkret vurdering og foretages et konkret skøn ud fra sagens oplysninger. Der er dog flere momenter der peger på, at der ikke altid foretages et skøn men at man fra forvaltningens side i stedet har lavet en generel regel hvad angår dokumentationskravet. Såfremt dette er tilfældet, vil borgeren således ikke, ud fra et lighedshensyn, kunne indrette sig i tillid til forvaltningens afgørelser, idet der ikke bliver foretaget det skøn der burde. Sagerne bliver i stedet afgjort efter en generel regel, som statsadvokaten og Rigsadvokaten gennem mange års praksis har udformet.

---

¹¹⁰ Bønsing, Sten. (2018). *Almindelig forvaltningsret* (4.udg.), Djøf Forlag, side 441

10.3.2 To konkrete afgørelser hvor erstatning nægtes under henvisning til politiets manglende erstatningsansvar

SAV-2018-3100101-1036: E fik på sin adresse foretaget en gerningsstedsundersøgelse, hvor der i forbindelse med undersøgelsen blev sikret flere dele af adressens parketgulv i stuen og køkkenet. E fremsatte herefter krav om erstatning for udgifterne til anlæggelse af nyt gulv. Statsadvokaten fandt at erstatningskravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 h og nægtede erstatning under henvisning til, at politiet ikke havde handlet ansvarspådragende ved at fjerne gulvet.

En sammenlignelig sag, hvor erstatning ligeledes blev nægtet under henvisning til politiets manglende erstatningsansvar var, SAV-2021-3100101-1366/1: I sagen blev E standset på sin knallert, idet knallerten sås uden synligt registreringsnummer samt kørte over den tilladte hastighed. I forbindelse med, at politiet ville standse E, kiggede E bagud mod patruljen og fortsatte kørslen. Kort tid efter standsede E knallerten, hvorefter han af en betjent blev ført ned på græsset og blev ilagt håndjern. I forbindelse med anholdelsen af E, væltede knallerten mod patruljevognen. Af politibetjentenes udtalelse fremgår, at knallerten væltede ned i en græsabat. E blev efterfølgende dømt for overtrædelse af færdselsloven. E fremsatte efterfølgende krav om erstatning for skader på knallerten. Statsadvokaten fandt ved første afgørelse, at kravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 h og nægtede erstatning under henvisning til, at de involverede politibetjente ikke havde handlet ansvarspådragende. Her lagde statsadvokaten særligt vægt på, at Den Uafhængige Politiklagemyndighed havde besluttet ikke at udtale kritik af politiets adfærd i forbindelse med anholdelsen. Se også statsadvokatens genoptagelse af sagen under sagsnr. 101-1366/2.

RA-2022-3100206-229: Ovenstående sag med nr. 101-1366 fra statsadvokaten blev efterfølgende påklaget til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten besluttede ikke at ændre statsadvokatens afgørelse og henholdt sig i det væsentligste til statsadvokatens begrundelse for nægtelse af erstatning. Rigsadvokaten tilføjede i sin afgørelse, at E ikke havde fremsendt dokumentation for, at denne havde afholdt udgiften til reparationen og dermed lidt et økonomisk tab som følge heraf.

Retten i Hernings dom nr. 99-2780/2022: Ovenstående klagesag fra Rigsadvokaten blev efterfølgende indbragt for retten, hvor E fremsatte krav om erstatning på 10.083,55 kr. Erstatningsøgende forklarede i forbindelse med retssagen, at man på video optaget af politiet kan se, at denne stoppede da denne blev bedt om det. Man kan endvidere på videoen se, at knallerten i

forbindelse med tilbageholdelsen væltede til venstre ud på vejen og ikke ind mod græsrabatten som politiet havde beskrevet det. E tog i forbindelse med afhentningen af knallerten billeder af de skader som knallerten var blevet påført i forbindelse med politiforretningen. E indhentede efterfølgende et tilbud fra LAKexperten uden at få knallerten repareret idet E ville bibeholde beviserne.

Retten tog efterfølgende E's påstand til følge. Retten lagde ved afgørelsen vægt på, at E i forbindelse med politiforretningen blev trukket af sin knallert og at dette, ligesom statsadvokaten fandt ved anden afgørelse, skulle henføres under det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 a, stk. 2. Anklagemyndigheden havde ikke under sagen bestridt skaderne, men bestridt, at skaderne kunne henføres til politiforretningen. Retten lagde vægt på, at E blev trukket af sin knallert og at skaderne stemte overens med E's forklaring om, at knallerten væltede ud på vejen og ikke i græsrabatten. Retten fandt det derfor bevist, at skaderne var en direkte følge af politiforretningen, hvorfor E havde et erstatningskrav for de skader, der blev påført knallerten. Dette til trods for, at E ikke kunne fremlægge dokumentation for at have afholdt udgifter til reparationen.

10.3.2.1 Analyse

Efter gennemgang af ovenstående to sager indbydes der til nogle særlige bemærkninger, idet erstatningsnægtelsen fra henholdsvis statsadvokaten og Rigsadvokaten synes bemærkelsesværdige. I afgørelsen med nr. 101-1036 nægtes erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 h, og statsadvokaten anfører, at:

”Jeg finder det ikke godtgjort, at politiet i forbindelse med at de fjernede dele af parketgulvet i stuen og køkkenet, har udvist ansvarspådragende adfærd. Jeg har ved denne vurdering lagt vægt på, at formålet med fjernelsen af parketgulvet i stuen og køkkenet var sikring af sporaftryk på gulvet samt DNA i en sag om forsøg på manddrab og voldtægt.”

Ud fra sagens oplysninger, synes det relevant at diskutere hvorvidt der overhovedet er tale om et straffeprocessuelt indgreb, der vil kunne berettige erstatning efter det objektive ansvar i retsplejeloven § 1018 b. Det er tidligere i specialet er fastslået, at et indgreb skal forstås som et udtryk for efterforskningsforanstaltninger af en vis konkret indgribende karakter.¹¹¹ Ud fra dette ræsonnement, skulle en gerningsstedsundersøgelse, i borgerens private hjem, som udgangspunkt være omfattet af

---

¹¹¹ Bet. nr. 801/1977, side 7

de straffeprocessuelle indgreb, der giver ret til erstatning efter retsplejelovens § 1018 b. Idet politiet befinder sig i borgerens private hjem og borttager effekter herfra, synes det mere korrekt at behandle indgrebet som en ransagning, jf. retsplejelovens § 793 samt en beslaglæggelse af gulvet jf. retsplejelovens § 801. Det fremgår ikke af afgørelsen, at E skulle have fået tilbageleveret gulvet til montering, hvorfor det må antages, at dette er destrueret efter sporsikring. Såfremt statsadvokaten havde fundet, at der var tale om en ransagning samt beslaglæggelse af gulvet, og at der dermed var tale om en skade i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb, skulle afgørelsen i stedet have været behandlet i medfør af det objektive ansvar i retsplejelovens § 1018 b. Det ville i den forbindelse ikke være nødvendigt for E at skulle bevise politiets ansvarspådragende adfærd, da politiet ud fra det objektive ansvar var ansvarlige for skaden uanset. Uagtet, at erstatning i nærværende sag blev nægtet i medfør af retsplejelovens § 1018 h, synes det mere korrekt at anse borttagelsen af gulvet som en egentlig ransagning og beslaglæggelse og dermed som et krav der skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 b. Derefter ville der, ud fra præjudikatet i U 2016.1116 H, skulle ydes erstatning til E, hvilket ligeledes ville være i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018 b.

Statsadvokatens afgørelse med nr. 101-1366, der efterfølgende blev genoptaget af statsadvokaten selv og dernæst påklaget til Rigsadvokaten, blev ligeledes indbragt for byretten. Dette er en af ganske få sager der når retssystemet, idet afgørelserne som tidligere nævnt, ofte bliver behandlet i det administrative system. Dommen fra byretten er derfor særlig vigtig at tage i betragtning, idet den giver en indikation af hvordan retssystemet forholder sig til problematikken med hændelige skader. Indledningsvist skal der knyttes et par bemærkninger til statsadvokatens og Rigsadvokatens afgørelser, idet de, efter en gennemgang af afgørelserne synes at være problematiske. Når der ses bort fra statsadvokatens første afgørelse, som helt åbenlyst er afgjort efter den forkerte bestemmelse, synes det kritisk, at erstatning i den anden afgørelse nægtes under henvisning til manglende dokumentation. Statsadvokaten anfører i den anden afgørelse, at:

”Der er alene fremlagt et tilbud fra Lundager Biler, et screenshot af en onlinebestilling, der ikke ses at være gennemført, og nogle fotos i sort/hvid, hvorfor det ikke findes dokumenteret, at din klient har lidt et økonomisk tab og størrelsen heraf, som følge af, at knallerten væltede.”

Den erstatningssøgende har altså fremsendt et tilbud på reparation af skaderne samt en liste over priserne på de reservedele der skal bruges i forbindelse med reparationen. Det er bemærkelsesværdigt, at dette ikke synes at være nok dokumentation for, hvad der skal ydes i erstatning for de, af politiet pådragende skader. Til dette anfører Rigsadvokaten dog i deres afgørelse, at:

” Der er ikke fremsendt dokumentation for, at du har afholdt udgiften og dermed lidt et økonomisk tab, herunder for hvilke skader, der er sket i forbindelse med, at knallerten væltede.”

Rigsadvokaten kommer det således lidt nærmere, hvad der menes med tilstrækkelig dokumentation for et krav. Den erstatningssøgende skal ud fra Rigsadvokatens afgørelse kunne fremsende dokumentation for, at denne faktisk har afholdt udgiften til udbedring af skaderne, således at et økonomisk tab kan påvises. Derudover anfører Rigsadvokaten ikke yderligere, der kunne indikere hvad der stilles af krav til dokumentationen. Denne begrundelse for nægtelse af erstatning er dog i klar modstrid med Landsrettens dom af 17. august 2021 i AM 2021.08.17 V, som bliver analyseret under afsnit 11.4, da man i denne afgørelse fastsætter en skønsmæssig erstatning til trods for at kravet ikke er tilstrækkeligt dokumenteret. Domstolene er som udgangspunkt ikke bundet af administrativ praksis, jf. grundlovens § 63, hvorefter domstolene kan ændre forvaltningens afgørelser.¹¹² Den administrative praksis skal dog indrette sig efter domstolspraksis, hvorfor Rigsadvokaten i nærværende tilfælde, skulle have indrettet sig efter landsrettens afgørelse og dermed have truffet afgørelse i overensstemmelse hermed.

Byretten fandt dog, modsat statsadvokaten og Rigsadvokaten, at skaderne på knallerten var en direkte følge af det straffeprocessuelle indgreb mod E. Retten fandt endvidere, at det på den baggrund skulle tilsidesættes, at E endnu ikke havde udbedret skaderne og dermed kunne fremføre bevis for, at denne havde afholdt udgifterne til skaderne med et økonomisk tab til følge. Byretten nævnte ikke U 2016.1116 H, men dømte i overensstemmelse med præjudikatet heri, idet man fandt at skaderne var opstået i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb, hvorfor det objektive ansvar fandt anvendelse. Derudover kan man ud fra Byrettens afgørelse udlede, at der ikke i forbindelse med krav der er omfattet af det objektive ansvar, kan stilles krav om at den erstatningssøgende kan bevise at

---

¹¹²Bønsing, Sten. (2018). *Almindelig forvaltningsret* (4.udg.), Djøf Forlag, side 24

have afholdt udgifterne til udbedring af skaden. Dette lægger op til en diskussion af hvorvidt det er korrekt at statsadvokaten og Rigsadvokaten i sine afgørelser stiller så store krav til dokumentation af kravet. Det er tidligere nævnt og det kan endvidere ses ud fra gennemgangen af flere af de i specialets analyserede afgørelser, at statsadvokaten ofte nægter erstatning under henvisning til utilstrækkelig dokumentation af kravet. Dette uden at der gives en redegørelse for, hvad stilles af krav til dokumentationen. Med Byrettens dom i nærværende sag, kunne det overvejes hvorvidt især statsadvokaten burde lempe kravene til dokumentationen.

Det kan ud fra analysen af hele sagen vedrørende skaderne på knallerten udledes, at Rigsadvokaten i hvert fald i dette tilfælde, har samme strenge krav til dokumentation af krav som statsadvokaten, ligesom det kan udledes, at hverken statsadvokaten eller Rigsadvokaten lever op til det, i forvaltningslovens § 7, fastsatte krav om vejledning af borgeren. Dette kan give en indikation af, at man i det administrative system ikke følger præjudikatet i U 2016.1116 H til fulde. Såfremt man havde fulgt denne afgørelse, ville man ikke kunne bestride hvorvidt skaderne var sket i forbindelse med politiforretningen, da de ud fra sagsforløbet ikke kunne være opstået efterfølgende i politiets varetægt, men alene i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb mod E.

10.4 Tilfælde, hvor der ydes erstatning under henvisning til retsplejelovens § 1018 h.

I nærværende afsnit analyseres alene én afgørelse fra statsadvokaten, idet der i forbindelse med selektering af afgørelser alene kunne findes denne afgørelse hvor der ydes erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 h. Dette kan have en sammenhæng med det i ovenstående 9.3.2.1 konstaterede om, at der stilles meget høje krav til dokumentation af kravet, hvorfor det er ganske få der kommer igennem med et erstatningskrav i medfør af retsplejelovens § 1018 h.

SAV-2022-3100101-182: I sagen blev E standset på sin knallert, idet politiet skønnede at knallerten kørte mere end det tilladte. Knallerten blev efterfølgende transporteret til den nærliggende politigård, med henblik på kontrol af hastigheden på rullefelt. Ved efterfølgende kontrol blev det konstateret at knallerten kunne køre mere end det tilladte, hvorfor E blev kontaktet og sigtet for overtrædelse af færdselsloven. Ved udlevering af knallerten kunne det konstateres, at knallerten var blevet beskadiget. Det kunne dog ikke fastlægges hvorvidt dette var sket i forbindelse med indtransport eller under opbevaring af knallerten. Statsadvokaten fandt, at kravet skulle behandles i medfør af retsplejelovens § 1018 h og ydede herefter erstatning.

10.4.1 Analyse

Ud fra ovenstående afgørelse kan der ikke udledes meget om, hvilket momenter der får afgørende betydning når der ydes erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 h. Det fremgår ikke af sagsforløbet eller afgørelsen i øvrigt, hvad den erstatningssøgende har fremsendt af dokumentation for kravet. Set i lyset af U 2016.1116 H, synes det korrekt at henføre kravet under retsplejelovens § 1018 h, såfremt skaden opstod i forbindelse med politiets opbevaring af knallerten. Det er dog min vurdering, at man i sager som disse, hvor der er usikkerhed om hvornår skaden er opstået, burde helgardere sig og gennemgå både retsplejelovens §§ 1018 b og h. Der kan dog knyttes en bemærkning til det i afgørelsen anførte om, at E blev sigtet i forbindelse med sagen. Der er således en mulighed for, at E er blevet straffet som følge af sigtelsen for overtrædelse af færdselsloven, ligesom vi så det i statsadvokatens afgørelser i 101-1106, 101-559, 101-931 og 101-145 som er gennemgået i tidligere afsnit. Kravet skulle, såfremt straffesagen mod E ikke endelig var afsluttet, afvises som verserende ligesom i afgørelsen i 101-1183, eller såfremt E blev idømt en straf/bøde, behandles efter § 1018 b, jf. § 1018 a, stk. 2, jf. også afgørelsen i 101-931. Da der ikke foreligger oplysninger om, hvorvidt E modtog en straf som følge af sigtelsen, må det antages at påtale mod E blev opgivet hvorfor kravet korrekt skulle behandles efter retsplejelovens § 1018 h.

11. Analyse af selekteret retspraksis

I det følgende analyseres to byretsdomme og to dertilhørende ankesager fra landsretten, med det formål at udlede domstolenes fortolkningsbidrag til bestemmelserne i retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h. Afgørelserne er nogle af de få der foreligger på området vedrørende politiets hændelige skadevoldelse, de giver derfor et indblik hvordan retssystemet forholder sig når sager omfattende af retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h en sjælden gang kommer for retten. Dommene vil, ligesom den administrative praksis, blive analyseret i lyset af Højesterets dom i U 2016.1116 H, idet denne fortsat er den herskende på området.

By- og Landsretsafgørelsen i AM 2020.02.25 Ø er inddraget, da de tager stilling til det dokumentationskrav der foreligger i sager vedrørende retsplejelovens § 1018 b. Her stemmer byrettens afgørelse overens med dommen i U 2016.1116 H og Retten i Hernings dom nr. 99-2780/2022. Landsrettens dom læner sig mere op ad en streng fortolkning af dokumentationskravet og dermed også Rigsadvokatens afgørelse i sagen med nr. 206-229.

By- og Landsretsafgørelsen i AM 2021.08.17 V er inddraget, da de tager stilling til det skøn der bør foretaget i sager vedrørende retsplejelovens § 1018 h, ligesom de tager stilling til dokumentationskravet i relation til skønnet. Begge afgørelser stemmer overens med præjudikatet i U 2016.1116 H, idet man henfører kravet under retsplejelovens § 1018 h. Særligt landsretsafgørelsen åbner dog op for, at både tidligere retsafgørelser samt administrative afgørelser skulle have været behandlet anderledes.

11.1 Byrettens dom af 26. november 2018 – AM 2020.02.25 Ø

I sagen fremsatte E krav om erstatning på 45.000 kr., i anledning af, at dennes bil var blevet beskadiget under en ransagning, hvor E var frihedsberøvet som sigtet for overtrædelse af straffelovens § 192 a.¹¹³

Af E's forklaring fremgik det, at E en dag blev opmærksom på, at hans bil var i færd med at blive ransaget af politiet. E oplyste i den forbindelse til politiet, at det var hans bil, hvorfor politiet anholdt ham. E så, at betjentene på stedet tog inventar ud af bilen og smed på fortovet, ligesom han observerede at i alt fire politihunde var inde i bilen.¹¹⁴ Da E efterfølgende blev løsladt og modtog sin bil, gennemgik han denne med henblik på at vurdere standen efter ransagningen. E kunne i den forbindelse konstatere, at der var flere skader både indvendigt og udvendigt i bilen. Betjentene på stedet oplyste E om, at han blot kunne sende regningen for skaderne.¹¹⁵

Af vidnet, politiassistent V1's, forklaring fremgik det, at vidnet og en kollega havde ransaget bilen, men at intet blev ødelagt eller beskadiget i forbindelse hermed. Vidnet forklarede til dette, at der var tale om en rimelig ny og fed bil. Vidnet forklarede endvidere, at politihundene var på stedet før ham selv, hvorfor han ikke vidste om disse havde forårsaget skade på bilen.¹¹⁶

Der blev i forbindelse med hovedforhandlingen fremlagt udaterede fotos optaget af E, ligesom der blev dokumenteret et værkstedstilbud, hvoraf fremgik, at arbejdslønnen og prisen for reservedele for udbedring af skaderne udgjorde 32.303,78 kr., + moms.¹¹⁷

---

¹¹³ Byrettens dom af 26. november 2018, side 1

¹¹⁴ Byrettens dom af 26. november 2018, side 2

¹¹⁵ Byrettens dom af 26. november 2018, side 3

¹¹⁶ Ibid.

¹¹⁷ Byrettens dom af 26. november 2018, side 3 ff.

Byretten fandt, at E skulle tilkendes en erstatning af 32.202,78 kr. Retten begrundede sin afgørelse med, at det ud fra vidneforklaringen om, at der var tale om en ny og fed bil, kunne lægges til grund, at bilen ikke var behæftet med åbenbare skader inden ransagningen. Retten fandt endvidere, at de dokumenterede fotos og værkstedstilbuddet, udgjorde tilstrækkelig dokumentation for, at bilen var behæftet med de indvendige skader efter ransagningen.¹¹⁸ Retten fandt endelig, at da ransagningen og sigtelsen af E ikke førte til påtale eller tiltale, var denne som udgangspunkt berettiget til erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 b, jf. § 1018 a. Retten fandt ikke, at E havde udvist nogen grad af egen skyld, jf. retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, hvorfor der ikke var grundlag for at fravige udgangspunktet i retsplejelovens § 1018 a, stk. 1.¹¹⁹ Dommen blev anket til Landsretten.

Af byrettens dom kan det udledes, at man følger præjudikatet i U 2016.1116 H, idet man finder at skaderne i bilen er sket i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb i sagen (ransagningen). Retten foretager herefter, ligesom i U 2016.1116 H, en vurdering af hvorvidt den erstatningssøgende har udvist egen skyld i en sådan grad, at erstatning måtte nægtes. Da der ikke forelå egen skyld efter retsplejelovens § 1018 a, stk. 3, skulle der således udbetales erstatning i sagen. Selvom dommen ligger forud for Retten i Hernings dom nr. 99-2780/2022, som er analyseret ovenfor, finder man i lighed med denne, at kravet er tilstrækkeligt dokumenteret ud fra fotos af skaderne samt et værkstedstilbud. Det er således allerede i 2018 af en retsinstans fastslået, at det ikke er et krav at den erstatningssøgende kan påvise at have afholdt udgifterne til udbedring af skaderne.

11.2 Landsrettens dom af 25. februar 2020 – AM 2020.02.25 Ø

Landsretten fandt i ankesagen, at byrettens dom skulle ændres, således at anklagemyndigheden blev frifundet for krav om erstatning.¹²⁰

Landsretten begrundede sin afgørelse med, at det af vidnerne V1 og V2, der deltog i ransagningen, blev forklaret, at såfremt der sker skader i forbindelse med en ransagning, skal dette noteres. De forklarede endvidere, at der ikke var udarbejdet noget notater vedrørende skader i forbindelse med ransagningen af E's bil. Landsretten fandt, at der ikke forelå, bortset fra E's forklaring, nogle oplysninger om bilen stand forud for ransagningen. E havde som dokumentation for sit krav fremlagt et værkstedstilbud, men derimod ikke nogen dokumentation for udbedring af skaderne eller for

---

¹¹⁸ Byrettens dom af 26. november 2018, side 4

¹¹⁹ Ibid.

¹²⁰ Landsrettens dom af 25. februar 2020, side 4.

genanskaffelse af de ødelagte effekter. E fremlagde endvidere en række fotos, som blev optaget umiddelbart efter E's løsladelse. Men der forelå ingen oplysninger der kunne understøtte E's forklaring om, hvornår billederne var optaget. Landsretten fandt det på denne baggrund ikke bevist, at der i forbindelse med ransagningen var sket skade på E's bil, hvorfor anklagemyndigheden blev frifundet.

Når byretten og landsrettens afgørelser i ovenstående sag sammenholdes, synes den væsentligste forskel at ligge i kravet til dokumentation af skaderne. Hvor byretten fandt, at det var tilstrækkeligt med fotos og et værkstedstilbud, finder landsretten, ligesom mange af statsadvokatens afgørelser, at dette ikke er tilstrækkelig dokumentation. Landsretten fandt, ligesom Rigsadvokaten i afgørelsen med nr. 206-229, at der skulle fremlægges dokumentation for, at skaderne faktisk var udbedret og at udgifter dermed var afholdt af E. Landsrettens afgørelse synes at støtte op om statsadvokatens og Rigsadvokatens strenge krav til dokumentation, hvor byretten synes at anlægge en mere lempelig praksis.

Landsrettens afgørelse adskiller sig fra dommen i U 2016.1116 H, da man i nærværende afgørelse ikke fandt det bevist, at skaden faktisk var sket i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb. I U 2016.1116 H, var det ubestridt, at skaden på gulvet blev påført i forbindelse med ransagningen, hvor E i nærværende sag ikke kunne løfte bevisbyrden for, at skaderne var opstået i forbindelse med ransagningen. E har endvidere ikke kunne løfte bevisbyrden for, at skaderne var opstået i politiets varetægt, da landsretten i så fald skulle bedømme kravet i medfør af retsplejelovens § 1018 h. Det er dog tankevækkende, at man som borgere skal sørge for løbende at dokumentere standen af både bil og indbogenstande, for ved en eventuel retssag at kunne bevise standen før og efter et indgreb fra politiet. Det er ligeledes tankevækkende, at man som borger ikke kan indrette sig i tillid til retssystemet og dets afgørelser. Her tænkes der på, at byretten i Herning ved dom nr. 99-2780/2022 fandt, at fotos samt et værkstedstilbud var tilstrækkelig dokumentation for kravet. Der er således i disse to sager tale om nogenlunde samme dokumentation for kravet og dets størrelse, uden dog at resultaterne blev ens.

11.3 Byrettens dom af 17. september 2020 – AM 2021.08.17 V

I sagen fremsatte E krav om erstatning på 300.000 kr., blandt andet for skader på nogle udleverede indbogenstande. Anklagemyndigheden påstod under sagen frifindelse.

I sagen blev E anholdt som sigtet for overtrædelse af straffelovens § 276, jf. § 286, stk. 1, subsidiært § 290, stk. 1, ligesom hans bopæl blev ransaget.¹²¹ Der blev i forbindelse med ransagningen beslaglagt en lang række indbogenstande, herunder flere designerlamper. E fik efterfølgende udleveret en række af effekter hos politiet. For udleveringsrapport se side 8 i dommen.¹²²

E fremlagde i forbindelse med sagen en vurdering af effekterne fra et auktionshus, der umiddelbart efter beslaglæggelsen havde foretaget en vurdering heraf.

E's krav om erstatning for ødelagte genstande, blev af byretten nægtet i medfør af retsplejelovens § 1018 h. Byretten begrundede sin afgørelse med, at erstatningskravene vedrørende udlevering af effekter ikke relaterede sig direkte til beslaglæggelsen, hvorfor kravet skulle afgøres i medfør af retsplejelovens § 1018 h. Retten begrundede nægtelsen af erstatning under henvisning til, at E ikke havde fremlagt dokumentation for tabet og dets størrelse. Retten fandt ikke, at vurderingen kunne lægges til grund, da vurderingen blev foretaget på baggrund af effekternes værdi på besigtigelsestidspunktet. E havde således ikke dokumenteret, hvilket værditab der var lidt som følge af skaderne på effekterne. Retten udtalte endvidere, at da kravet ikke var dokumenteret, var der ikke taget stilling til hvorvidt politiet i forbindelse med sagen havde handlet ansvarspådragende.¹²³

Af afgørelsen kan det udledes, at byretten har fulgt præjudikatet i U 2016.1116 H, idet man behandler kravet i medfør af retsplejelovens § 1018 h, da skaderne på genstandene er opstået i forbindelse med politiets opbevaring af effekterne og ikke i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb. Byretten finder dog ikke grundlag for at yde erstatning, da E i sagen ikke kan dokumentere forskellen mellem effekternes værdi uden og med skaden. Dette synes dog ikke helt korrekt, idet af ovenstående udleveringsrapport tydeligt fremgår at skaderne er sket under politiets opbevaring, hvorfor der er handlet ansvarspådragende i sagen. Dette scenarie kan derfor sammenlignes med statsadvokatens afgørelse i sagen med nr. 101-1049, da man i denne sag fandt, at politiets havde handlet ansvarspådragende, men at kravet ikke var tilstrækkeligt dokumenteret. Byretten i nærværende sag giver dog, ligesom statsadvokaten, ingen konkret begrundelse til borgeren om, hvad der må forventes at være tilstrækkelig dokumentation. Byrettens afgørelse i nærværende sag samt landsrettens dom af 25. februar 2020 indikerer, at man ligeledes ved domstolene sætter ”skøn under regel”. I stedet for at foretage et egentligt skøn i hver enkelt sag, har man i stedet udviklet en praksis, hvor der stilles ganske

---

¹²¹ Byrettens dom af 17. september 2020, side 2

¹²² Byrettens dom af 17. september 2020, side 8 ff.

¹²³ Byrettens dom af 17. september 2020, side 10.

strenge krav til dokumentationen. Domstolene foretager således ikke en konkret vurdering i hver enkelt sag, men går ud fra hvad man ”plejer” at gøre. Dette synes særligt kritisk i sager som disse, hvor politiet helt åbenlyst har handlet ansvarspådragende, idet borgeren til trods for dette alligevel må bære tabet som følge af manglende dokumentation.

11.4 Landsrettens dom af 17. august 2021 – AM 2021.08.17 V

I forbindelse med ankesagen, nedlagde E påstand om erstatning på i alt 55.000 kr., for ødelæggelse/beskadigelse af genstande. Landsretten fastsatte en skønsmæssig erstatning på 10.000 kr., for de ødelagte/beskadigede genstande.¹²⁴

Landsretten begrundede sin afgørelse med, at det af udleveringsrapporten fremgik, at nogle af genstandene havde skader og mangler, som var opstået i politiets varetægt. Der forelå derfor et ansvarsgrundlag, hvorfor E havde krav på erstatning. Landsretten fandt, ligesom byretten, ikke at E havde dokumenteret udbedringsomkostningerne eller et eventuelt værditab ved effekterne, hvorfor der alene kunne fastsættes en skønsmæssig erstatning på 10.000 kr.¹²⁵

Her går man således væk fra ”skøn under regel” og foretager i stedet et helt konkret skøn i den enkelte sag. Det kan af denne afgørelse udledes, at såfremt der kan placeres et ansvarsgrundlag hos politiet, kan retten faktisk foretage et skøn over erstatningens størrelse, uagtet at kravet ikke er tilstrækkeligt dokumenteret. Afgørelsen rejser derfor en undren over, at man i flere sager både i retssystemet og i det administrative system placerer et ansvar hos politiet, men alligevel nægter erstatning under henvisning til manglende dokumentation. Afgørelsen her viser jo helt grundlæggende, at det er muligt at foretage et skøn ud fra sagens omstændigheder, uden at kravet er tilstrækkeligt dokumenteret. Afgørelsen støtter derfor også op om specialets tidligere analyse af, at både de administrative myndigheder og retssystemet sætter ”skøn under regel”, idet man blot følger ”normalen” i stedet for at udøvet et skøn i hver enkelt sag.

Afgørelsen her er derfor på netop området vedrørende skøn og dokumentation skelsættende. Dette fordi den viser, at der faktisk skal foretages et skøn i hver enkelt sag, ligesom den viser, at politiets hændelige skadevoldelse ikke skal lægge borgeren til last. Den åbner således op for, at

---

¹²⁴ Landsrettens dom af 17. august 2021, side 3

¹²⁵ Landsrettens dom af 17. august 2021, side 3

statsadvokatens afgørelse i sagen med nr. 101-1049, burde have haft et andet udfald, idet man i denne sag fandt at politiet havde handlet ansvarspådragende, men nægtede erstatning under henvisning til manglende dokumentation. Her skulle statsadvokaten have foretaget et konkret skøn og ydet erstatning, selvom kravet ikke var tilstrækkeligt dokumenteret.

12. Konklusion og retspolitiske overvejelser

Nærværende speciale har til formål at undersøge politiets erstatningsansvar for hændelige skader, med et særligt fokus på sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h.

Efter specialets analyse af lovbestemmelser og lovforarbejder kan det konstateres, at erstatningsberettigelsen efter retsplejelovens § 1018 b beror på en konkret vurdering samt et konkret skøn i hver enkelt sag, hvor borgeren som led i strafferetlig forfølgning har været udsat for andre straffeprocessuelle indgreb end frihedsberøvelse. Lovbestemmelsens ordlyd er fakultativ, hvorfor der kan og ikke skal ydes erstatning. Forvaltningsmyndighederne er derfor overladt et skøn i hver enkelt sag. Lovforarbejderne foreskriver også, at erstatningsansvaret for forvaltningen i denne bestemmelse er objektivt, hvorfor borgeren ikke skal kunne påvise de strafforfølgende myndigheders ansvarspådragende adfærd. Ved objektivt ansvar, bliver de strafforfølgende myndigheder erstatningsansvarlige, uanset at der ikke er handlet ansvarspådragende.

Erstatningsberettigelsen efter retsplejelovens § 1018 h beror, i lighed med retsplejelovens § 1018 b, på en konkret vurdering samt et konkret skøn i hver enkelt sag. I modsætning til retsplejelovens § 1018 b, skal der dog efter retsplejelovens § 1018 h kunne påvises en helt åbenbar fejl eller forsømmelse fra de strafforfølgende myndigheder side, som kan tilskrives disse som culpøs adfærd. Ved sondringen mellem anvendelsen af retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h, kan det altså konstateres, at borgeren i erstatningskrav der er omfattet af retsplejelovens § 1018 b, ikke skal kunne påvise, at de strafforfølgende myndigheder har handlet ansvarspådragende. Hvor borgeren i erstatningskrav der er omfattet af retsplejelovens § 1018 h, skal kunne påvise, at de strafforfølgende myndigheder har handlet ansvarspådragende.

Derudover kan det ud fra specialets analyse af anklagemyndighedens fortolkning samt analyse af dommen i U 2016.1116 H konstateres, at anklagemyndigheden til stadighed har behandlet krav om politiets hændelige skadevoldelse i medfør af retsplejelovens § 1018 h og dermed de almindelige erstatningsregler. Borgeren har således skulle påvise, at de strafforfølgende myndigheder har handlet

ansvarspådragende i sager, hvor politiet har forvoldt en hændelig skade. Det kan konkluderes, at denne fortolkning ikke er til gavn for borgeren, idet det kan være ganske vanskeligt og noget nær umuligt at påvise politiets erstatningspådragende adfærd. Henset til, at lovens overordnede formål er at yde borgeren erstatning for uretmæssige indgreb fra statsmagten, er anklagemyndighedens fortolkning lidt i modstrid med lovgivers hensigter. Der er dog med dommen i U 2016.1116 H sket en markant ændring på området for politiets erstatningsansvar for hændelige skader. Hvor anklagemyndigheden før har behandlet hændelige skader i medfør af retsplejelovens § 1018 h, skal der nu ske en sontring mellem hvorvidt skaden er sket i forbindelse med et straffeprocessuelt indgreb eller efter et sådant indgreb. Med dommen blev det stadfæstet, at politiets hændelige skadevoldelse, skal underlægges en konkret vurdering i hver enkelt erstatningssag. Her skal man nu sondre mellem hvorvidt skaden er sket som led i det straffeprocessuelle indgreb, hvormed kravet skal behandles efter det objektive ansvars i retsplejelovens § 1018 b eller om skaden er sket efter det straffeprocessuelle indgreb, hvormed kravet skal behandles i medfør af culpabestemmelsen i retsplejelovens § 1018 h. Denne dom åbner således op for, at flere erstatningskrav skal henføres under det objektive og dermed noget lempeligere erstatningsansvar, modsat retsplejelovens § 1018 h, som man hidtil har henført kravene under. Dommen har således lagt retningslinjen for, hvornår erstatningskrav for hændelige skader skal behandles i medfør af retsplejelovens §§ 1018 b og h.

Specialet har ud over at belyse politiets erstatningsansvar for hændelige skader og sontringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og h, ligeledes undersøgt hvorvidt både administrativ praksis fra Statsadvokaten i Viborg og Rigsadvokaten samt retspraksis fra domstolene, efter dommen i U 2016.1116 H, har foretaget en praksisændring og dermed rettet ind efter præjudikatet i dommen.

Det kan ud fra specialets analyse af administrativ praksis og retspraksis konkluderes, at hverken den administrative praksis eller retspraksis efter dommen i U 2016.1116 H rettet sig helt ind efter præjudikatet i denne dom. Flere af statsadvokatens afgørelser bliver fortsat henført under retsplejelovens § 1018 h, idet man fortsat følger retningslinjerne i anklagemyndighedens årsberetning. Derudover kan det konstateres, at statsadvokaten og Rigsadvokaten ikke følger egne afgørelser. Dette er ganske problematisk set ud fra et lighedshensyn, idet borgeren skal have muligheden for at indrette sig i tillid til forvaltningens afgørelser. Dette kan være ganske vanskeligt for borgeren, henset til at forvaltningen ikke engang selv har en klar linje for afgørelserne. Det er, ud fra et retssikkerhedssynspunkt samt et lighedssynspunkt helt essentielt, at borgeren kan indrette sig i

tillid til, at uretmæssig skadevoldelse erstattes samt at reglerne herfor er ens for alle borgere. Denne konklusion afføder en retspolitiske overvejelse om, hvorvidt man indledningsvist burde revidere og ændre anklagemyndighedens årsberetning af 1998-1999, således at denne stemmer overens med det præjudikat der opstod med dommen i U 2016.1116 H. Derudover kunne det overvejes, hvorvidt der burde blive udfærdiget en vejledning eller et cirkulære, hvori der fastslås klare retningslinjer for forvaltningens behandling af politiets hændelige skadevoldelse. Dette vil være særligt vigtigt, idet der er så stor forskel på retspraksis og administrativ praksis på området og idet borgeren ud skal have muligheden for at kunne forudse sin retsstilling i sådanne sager.

Det kan endvidere konkluderes at Statsadvokaten i Viborg og Rigsadvokaten, i forhold til det dokumentationskrav der følger af retsplejelovens §§ 1018 b og h, har haft en tendens til at sætte skøn under regel. Der er således ikke foretaget en konkret vurdering samt udøvet et konkret skøn i hver enkelt sag. Der er således i sager, hvor politiets har handlet ansvarspådragende samt hvor der er fremsendt dokumentation for kravet, fortsat nægtet erstatning under henvisning til manglende dokumentation. Dette uden at der i samme afgørelse medsendes en vejledning om, hvad tilstrækkelig dokumentation faktisk er. Rigsadvokaten har i en enkelt afgørelse peget på, at den erstatningsøgende som minimum skulle kunne bevise at have afholdt udgifterne til kravet, dette var byretten i Herning ved dom nr. 99-2780/2022 dog ganske uenig i, da man her fandt at et sådan krav ikke kunne stilles til den erstatningsøgende. Det samme fandt man i landsrettens dom af 17. august 2021 i AM 2021.08.17 V, hvor man rent faktisk udøvede et konkret skøn og ydede en skønsmæssigt fastsat erstatning, til trods for at kravet ikke var tilstrækkeligt dokumenteret. Det kan altså konkluderes, at statsadvokaten og Rigsadvokaten i alle sager skal udøve et konkret skøn over den hændelige skade, ligesom det vil være muligt at fastsætte en skønsmæssig erstatning såfremt kravet ikke er tilstrækkeligt dokumenteret i stedet for at nægte i det hele. Denne problemstilling afføder ligeledes nogle retspolitiske overvejelser om, hvorvidt forvaltningsmyndighederne i disse sager overholder det i forvaltningslovens fastsatte krav om vejledning af borgeren. Det burde fra forvaltningen side således overvejes, hvorvidt man vejleder borgeren i sådanne sager tilstrækkeligt, herunder vejleder om hvad der stilles af krav til dokumentation.

Det kan samlet konkluderes, at politiets erstatningsansvar for hændelige skader afhænger af hvorvidt skaden er opstået i forbindelse med det straffeprocessuelle indgreb, hvorefter kravet skal behandles i medfør af det objektive erstatningsansvar i retsplejelovens § 1018 b eller om skaden er opstået efter

selve indgrebet, hvorefter kravet skal behandles i medfør af culpaansvaret i retsplejelovens § 1018 h. Lovens ordlyd og lovforarbejder yder ikke megen hjælp eller giver konkrete retningslinjer for sondringen mellem retsplejelovens §§ 1018 b og h. Dette kan derfor ikke bruges til at fastlægge en ensartet praksis mellem anklagemyndigheden og domstolene. Som følge heraf, er der opstået en ganske konstaterbar diskrepans mellem administrativ praksis og retspraksis, idet en stor del af sagerne på netop dette område afgøres i det administrative system. Den administrative praksis skal dog indrette sig efter retspraksis, hvorfor store dele af uoverensstemmelserne vil kunne kommes til livs ved at indrette sig efter blandt andet afgørelse i U 2016.1116 H.

Ud fra en *de lege ferenda* betragtning synes det ikke relevant at pege på en eventuel omformulering af retsplejelovens §§ 1018 b og h, idet bestemmelserne egentlig er dækkende i sig selv. Der er dog, ud fra en *de sententia ferenda* betragtning behov for, at forvaltningen ensarter egen praksis, retter ind efter præjudikatet i U 2016.1116 H samt yder borgeren den fornødne vejledning om retsområdet og kravene for erstatning for hændelige skader.

Love:

- Lovbekendtgørelse 2021-09-15 nr. 1835 (Retsplejeloven)

Forarbejder:

- Folketingstidende 1977-78, Tillæg A, spalte 2401 og 2405-2406. (*Forkortelse: FT 1977-78 tillæg A*)
- Betænkning nr. 801/1977 om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning afgivet af det af justitsministeriet den 16. januar 1968 nedsatte udvalg (*Forkortelse: Bet. nr. 801/1977*)

Vejledninger:

- Anklagemyndighedens Årsberetning 1998-1999, bind 2, *Erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning*". (*Forkortelse: AA 1998-1999*)
- Rigsadvokatens brev af 24. november 2016 (Vedlagt som bilag)

Cirkulærer:

- Cirkulære nr. 9172 af 04/01/2023, Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Erstatning i henhold til retsplejelovens kapitel 93 a. (*Forkortelse: RM 2023*)

Litteratur:

- Kistrup, Michael, Poulsen, Jakob, Røn, Jens og Rørdam, Thomas (2018), *Straffeprocessen*, (3. udg.), Karnov Group
- Bønsing, Sten. (2018). *Almindelig forvaltningsret* (4.udg.), Djøf Forlag
- Munk-Hansen, Carsten. (2022). *Retsvidenskabsteori* (3. udg.), Djøf Forlag
- Tvarnø, Christina og Nielsen, Ruth. (2021). *Retskilder og retsteorier* (6. udg.) Djøf Forlag
- Evald, Jens. (2019). *At tænke juridisk* (5. udg.), Djøf Forlag
- Blume, Peter, (2020). *Retssystemet og juridisk metode* (4. udg.), Djøf forlag

- Møller, Jens, Talevski, Oliver, Thønnings, Peter og Rammeskov, Ulrik. (10. udg.)
Kommenteret Retsplejelov, Djøf Forlag
- Henricson, Ib (2022), *Politiret* (7. udg.), Djøf forlag
- Pagh, Peter, Mørup, Søren og Fenger, Niels. (2017). *Offentlige myndigheders erstatningsansvar* (1. udg.), Djøf Forlag.

Artikler:

- Madsen, Lasse Lund (2004) *Er uheld og hændelige skader ikke omfattet af det objektive ansvar i retsplejelovens kapitel 93 a?* Ugeskrift for Retsvæsen, U 2004B.268.

Retspraksis:

- U 1953.601 Ø
- U 1997.522 Ø
- U 1994.677 H
- U 2016.1116 H
- U 1993.311 H
- U 1997.1498 H
- U 1990.840 V
- Byretsafgørelse nr. 99-2780/2022 – Vedlagt som bilag
- AM 2020.02.25 Ø – Vedlagt som bilag
- AM 2021.08.17 V – Vedlagt som bilag

Administrativ praksis:

- SAV-2017-3100101-226
- SAV-2018-3100101-1036
- SAV-2019-3100101-741
- SAV-2019-3100101-730
- SAV-2020-3100101-1196
- SAV-2020-3100101-145

- SAV-2021-3100101-1366 (1 + 2)
- SAV-2021-3100101-1228
- SAV-2021-3100101-607
- SAV-2021-3100101-1049
- SAV-2021-3100101-559
- SAV-2021-3100101-1317
- SAV-2021-3100101-972
- SAV-2021-3100101-935
- SAV-2021-3100101-1883
- SAV-2021-3100101-1106
- SAV-2022-3100101-182
- SAV-2022-3100101-555
- SAV-2022-3100101-1219
- SAV-2022-3100101-127
- SAV-2022-3100101-931
- RA-2021-3100206-479
- RA-2022-3100206-229

Til hver af de ovenstående journalnumre hører en afgørelse fra Statsadvokaten i Viborg, ligesom der til de to sidste afgørelser hører en afgørelse fra Rigsadvokaten. Alle ovenstående afgørelser er vedlagt specialet som bilag.

Nettet:

- Den Danske Ordbog: Processuel – Søgt den 14. marts kl. 10.46
- Den Danske Ordbog: Indgreb – Søgt den 14. marts kl. 10.46
- Den Danske Ordbog: Culpøs – Søgt den 18. marts kl. 14.27
- <https://denstoredanske.lex.dk/retssikkerhed> - Søgt den 25. april 2023 kl. 16.36

14. Skærmprint

Dokumentation for antal anslag. Forside, fodnoter, abstract, forkortelsesafsnit, indholdsfortegnelse, litteraturliste, begrebsdefinitioner, figurlister og bilag er ikke medtaget i det samlede antal anslag.

